

ARTNOVA KONSERWACJA ZABYTKÓW SC
mgr NATALIA PAWŁOWSKA – dyplomowany konserwator dzieł sztuki
Nr dyplomu 1400/122652/2008 UMK
mgr MAŁGORZATA RZEPECKA – magister sztuki
91-485 Łódź, ul. Sowińskiego 5/1, tel. 731788044, 607779600, NIP 7262652871

PROGRAMY PRAC KONSERWATORSKICH DLA WYBRANYCH RZEźB PARKOWYCH I MAŁEJ ARCHITEKTURY OGRODOWEJ PARKU ZAMKU W ŁAńCUCIE

w ramach przedsięwzięcia :

„Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego dawnej Ordynacji Łańcuckiej poprzez prace remontowo-konserwatorskie oraz wykreowanie nowych przestrzeni ekspozycyjnych OR-KA II, III, IV, VII”

Szczegółowy zakres opracowania:

POSAg MŁODZIEńCA PRZEZD KORTAMI TENISOWYMI

POSAg ŚW. JANA NEPOMUCENA Z POSTUMENTEM

POSAg ŚW.HUBERTA

POSAg MATKI BOSKIEJ WRAZ Z COKOŁEM

POSAg DIANY WERSALSKIEJ SPRZED UJEŻDZALNI

LWY Z DZIEDZIńCA GOSPODARCZEGO

DIOSTYLOS

ORZEŁ NAPOLEOŃSKI

ZEGAR SŁONECZNY GNOMON

TABORETY FAJANSOWE

GŁOWY: IZYDY, MŁODEJ KOBIETY, HERMESA I MŁODZIEńCA

WAZY:

- dwie z dziedzińca
- dwie z kortów tenisowych
- sześć dużych, miedzianych z północnej strony zamku
 - trzy sprzed Oranżerii
 - dwie spod wieży od strony północnej
 - osiem z Ogrodu Włoskiego
- sześć glinianych z Tarasu Południowego
- jedenaście glinianych przy Mocie Południowym i Ogrodzie Różanym

Autor dokumentacji: mgr Natalia Pawłowska

Autor fotografii: mgr Natalia Pawłowska
mgr Małgorzata Rzepecka

Autor badań: mgr Natalia Pawłowska
mgr Małgorzata Rzepecka

Warszawa, listopad 2015 r.

Dokumentacja chroniona prawem autorskim Dz. U. Nr 24 poz.83 z 23.04, 1994 r.
Wszelkie zmiany, powielanie, udostępnianie osobom trzecim bez zgody autora zabronione

RZEŻBA MŁODZIEŃCA DUSZĄCEGO WĘŻA (HERAKLESA?)

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW : NR INW. ZBIORU : S4896 MŁ. MAGAZYN MUZEUM

.....

1.1 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : posąg fontanna

TEMAT: młodzieniec duszący węża

DATOWANIE: 1889

TECHNIKA ORYGINAŁU: rzeźba z brązu

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: E. Monti, C. B. Biastanelli, Rzym

SYGNATURA: (na brzegu podstawy) E. Monti scolpi / C. B. Biastanelli fuse / Roma 1889

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: obecnie wewnątrz budynku oranżerii

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: 0,91 x 0,84 x 0,48

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK X NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Dawniej posąg był ustawiony we wschodniej części parku w Łańcucie, w basenie przed Palmiarnią z 1904 (il. XXX), rozebrana w latach dwudziestych XX w., w miejscu której złożono korty tenisowe. W muzeum, od 1948 do lat sześćdziesiątych XX w., eksponowany przed wieżą południowo-zachodnią zamku, później ponownie w basenie przed kortami tenisowymi.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Kłęczący nagi młodzieniec dusi węża, przyciskając go do ziemi lewą ręką i prawym kolanem. Prawą ręką, odsuniętą do tyłu, ściska przełożonego przez prawe udo węża oplatającego jego łydkę. Zwierzę unosi do góry głowę z szeroko otwartą paszczą. Twarz młodzieńca owalna, o regularnych rysach z lekko otwartymi ustami. Krótkie, kręte włosy swobodnie ułożone. Modelunek ciała młodzieńca podkreśla napięte mięśnie, zwłaszcza rąk. Baza zbliżona do owalu, o nieregularnej powierzchni imitującej naturalne podłoże; ujęta jest plastyczną gałązką bluszczu.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Posąg pierwotnie pełnił funkcję fontanny. Usytuowany był w płaskim basenie przed pergolą a wcześniej Palmiarnią od strony południowej. Posąg wykonany w całości z brązu w odlewie. Pierwotnie rzeźba ustawiona na kamiennym cokole który w całości ginął pod wodą.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Posąg nie posiada warstw wtórnych, przetrwał w niezmienionej formie. Obecnie pokryty jest warstwą zielonej patyny powstałej z wieloletniego zaciekania wody i korodowania wierzchnich warstw metalu. Wtórne jest miejsce jego ekspozycji – dziś Oranżeria, gdzie posąg nieco ginie w gąszczu roślin.

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Powierzchnia brązu brudna, zakurzona. Na całości grube warstwy tlenkowych produktów korozji miedzi, ale także produktów korozji II fazy (siarczany, węglany, inne – w zależności od

warunków przebiegu procesów korozyjnych). Związki te rozpuszczalne w wodzie tworzą charakterystyczne zielone zacieki.

Stan zachowania rzeźby spowodowany jest między innymi miejscem ich ekspozycji i szeregiem czynników atmosferycznych z nim związanych. Obiekty pokrywały się przez lata

nawarstwieniami pochodzenia atmosferycznego – kurzem, brudem. Innym szkodliwym czynnikiem, na który były narażone w ekspozycji zewnętrznej stała się woda pochodząca z opadów, która sprzyjała postępowaniu korozji

Prace konserwatorskie powinny doprowadzić płaskorzeźbę do właściwego wyglądu, zgodnego ze stanem pierwotnym.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich posągu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie rzeźbie pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. W tym celu będą przeprowadzone typowe dla tego materiału zabiegi konserwatorskie wpływające na stan zachowania i estetykę obiektu. W toku działań powinno przyjąć się zasadę zachowania brązowej patyny - kupryt i usunięcia patyny zielonej – zasadowe siarczany miedzi. Watro zastanowić się wyborem nowego miejsca ekspozycji, gdzie rzeźba będzie bardziej widoczna. Jeżeli będzie to ekspozycja zewnętrzna, należy przywrócić rzeźbie cokół kamienny podobny do historycznego - fotografia poniżej.

7.0. PROGRAM PRAC

1. Wykonanie dokumentacji wstępnej (pisemnej, fotograficznej i rysunkowej) w momencie przystąpienia do prac.
2. Oczyszczenie wstępne powierzchni brązu (mycie wodą z detergentem o neutralnym pH), możliwe mycie ciśnieniowe.
3. Usuwanie mechaniczne niekorzystnych nawarstwień, w tym produktów korozji nie związanych trwale z podłożem. Należy usunąć z powierzchni brązu nawarstwienia zachowując warstwę stanowiącą tzw. patynę szlachetną. Warstwa ta (głównie kupryt) stanowi zabezpieczenie, spowalniające niekorzystne procesy korozyjne. W przypadku dobrego przylegania do podłoża należy też zachować produkty wytworzone w II fazie korozyjnej. Usunięciu należy więc poddać brud, kurz oraz luźne produkty korozji miedzi. Najkorzystniej stosować metody mechaniczne: szczotkowanie delikatnymi szczotkami mosiężnymi najlepiej rotacyjnymi z dużym wyczuciem.
4. Alternatywnie można zastosować chemiczne metody usuwania zielonej patyny – alkaliczną sól Rochella (winian sodowo-potasowy) lub alkaliczny glicerol.
5. Wykonanie rekonstrukcji brakujących części za pomocą dwuskładnikowej żywicy epoksydowej typu multimetal ze sproszkowanym brązem, mosiądzem lub miedzią lub żywica poliestrową z wypełniaczem j.w.
6. Scalenie kolorystyczne w przypadku wystąpienia różnic wpływających na estetyczny odbiór całości i w razie wystąpienia różnic w grubości patyny. Zastosowanie preparatów patynujących.
7. Zabezpieczenie antykorozyjne: naniesienie warstwy inhibitorowej (BTA) warstwa inhibitorowa –benzotriazol (0,5% roztwór w alkoholu etylowym), oraz co najmniej 2 warstwy wosku mikrokrystalicznego.
(bezbarwny) – roztwór w toluenie. Warstwy woskowe należy polerować po odparowaniu rozpuszczalnika.
8. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Fotografia całości.

2. Ubytek w tylnej części głowy węża.

3. Sygnatura na podstawie; E. Monti scolpi

4. Sygnatura na podstawie B. Biastanelli fuse

POSĄG ŚW. JANA NEPOMUCENA

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW : NR INW. ZBIORU : BRAK

.....

1.2 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : posąg świętego na murowanym postumencie

TEMAT: Św. Jan Nepomucen

DATOWANIE: ok. połowy XVIII w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: posąg kamienny

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: Polska, rzeźbiarz nieokreślony

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: obecnie znajduje się w parku w południowo-wschodniej stronie, obok starej kordegardy.

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: 1,84 x 0,70 x 0,55

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK X NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Historia obiektu nie jest znana.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Figura św. Jana Nepomucena stojącego w kontrapoście, ciężar ciała spoczywa na prawej nodze, zgięta lewa noga wysunięta jest do przodu. Tors wygięty w prawo. W prawej ręce święty trzyma krucyfiks, w lewej liść palmy(symbol męczeństwa).

Głowa przechylona w prawo. Okrągła twarz z dużymi oczami, małym nosem i półotwartymi ustami, ujmują pukle włosów i zarost. Na głowie czarny beret. Święty ubrany w czarną sutannę, białą kokietę i czarną, krótką pelerynę na czerwonym spodzie, związaną taśmą u szyi, z tyłu zakończoną trójkątnymi zębami. Z przodu figury fałdy rakiety, głębokie i kanciaste, biegną ukośnie, zgodnie z kształtem wygiętego torsu, z tyłu szaty ułożone w równoległe rurkowate fałdy ujęte są w jedną płaszczyznę. Fałdy sutanny schematycznie uproszczone, grube. Opracowanie rzeźbiarskie figury wskazuje na prowincjonalnego twórcę. Posąg na prostopadłościennym bazie ustawiony jest na architektonicznej, krytej dachówka, kapliczce murowanej na dwustopniowym, betonowym cokole. We frontowej ścianie, w oszklonej wnęce na wysokości 120 cm umieszczona jest kopia Matki Boskiej Częstochowskiej. Kapliczka ta umieszczona jest na mapie Łańcuta z 1849. Figura św. Jana Nepomucena utrzymana jest w popularnym typie ikonograficznym, którego najstarszym przedstawieniem jest brązowy posąg ustawiony w 1683 na moście Karola w Pradze (według modelu Johanna Brokoffa z 1682).

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Rzeźba wykonana z bloków piaskowcowych odkuwanych ręcznie. Figura składa się z jednego bloku kamiennego i stoi na postumencie z piaskowca z drugiego bloku kamiennego. Figura była pierwotnie polichromowana: biała komża, błękitna suknia, wierzch płaszcz i czapka, czerwona spodnia część płaszczu i twarz w kolorze karnacyjnym, ugrzowy krucyfiks farbami o spoiwie prawdopodobnie kazeinowym. Postać jest umieszczona na postumencie w kształcie prostopadłościanu z betonu. Całość znajduje się na murowanej kapliczce ustawionej na wysokim podwyższeniu z betonowych stopni. Kapliczka jest murowana z czterospadowym

dachem krytym dachówką. We frontowej ścianie kapliczki we wnęcie umieszczony jest obraz Matki Boskiej Częstochowskiej – oleodruk na tkaninie. Obraz znajduje się za okienkiem w drewnianym ramiaku. Kapliczka jest tynkowana i obecnie pomalowana na ugirowokremowy kolor. Frontowa część pomnika udekorowana jest bogato sztucznymi kwiatami.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

- Wtórne warstwy malarskie / przemalowania figury świętego oraz kapliczki
- Wtórne tynki cementowo-wapienne kapliczki
- Dekoracje kwiatowe

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

.....

Stan zachowania budulca kamiennego jest zły. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia posągu uległa silnej erozji, jest osłabiona. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła spójność i jest mocno zwiędnięta, pudruje się i kruszy. Zniszczenia sięgają około 2 mm w głąb materiału kamiennego. Piaskowiec pokryty jest grubą warstwą wymalowań w różnych kolorach i grubych warstwach. Uszczelnienie powierzchni kamienia warstwami farby spowodowało brak możliwości swobodnej dyfuzji pary wodnej. Powłoki malarskie łuszczą się i kruszą, utraciły adhezję do podłoża. Figura z postumentem jest pokryta zielonymi koloniami glonów. Miejscowo, głównie w zagłębieniach pomniki porastają grube warstwy mchów i porostów. Daszek kapliczki również jest mocno porośnięty, lecz konstrukcyjnie nie sprawia problemów. Wielokrotne pokrywanie ścian kapliczki nowymi tynkami spowodowało że warstwy stały się niespójne, kruszą się, pękają i odspajają. Zewnętrzna struktura tynków jest opracowana niestarannie i nierówno. Okienko było wielokrotnie przemalowywane dlatego farby łuszczą się i kruszą. Obraz MB jest pofałdowany i mocno wypłowiały. Tkaninowe drapowanie i sztuczne kwiaty również nie wyglądają estetycznie i zbyt świeżo.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich całego obiektu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie mu pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Proponuje się wykonanie pełnego zakresu prac konserwatorskich dla obiektów z piaskowca z dużym naciskiem na oczyszczenie i dezynfekcję obiektów, przez uzupełnieniu ubytków formy po impregnację zabezpieczającą przed wnikaniem wody. Figura świętego powinna mieć przywrócone oryginalne kolory, które zostały zatracone przez wtórne przemalowania.

Kapliczka również wymaga remontu. Ściany powinny być na nowo opracowane w systemowym tynku renowacyjnym. Z uwagi na trudność w ustaleniu pierwotnej kolorystyki cokołu postuluje się nadanie jej kolorystyki cieplej, złamanej bieli. Cokoły i dach wymagają oczyszczenia. Obraz z frontowej ściany jest mocno wyblakły, należy rozważyć możliwość jego wymiany na nowy wizerunek, jego wartość pod względem historyczno-artystycznym jest niewielka.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Posąg Św. Nepomucena

1. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym – rozwór Lichenicydy w alkoholu 5% lub zamiennie gotowe preparaty grzybobójcze
2. Oczyszczenie piaskowca z wtórnych nawarstwień i przemalowań:
- działanie mechaniczne przy użyciu szczoteczek, skalpeli ewentualnie wytwornicy pary wodnej. Oczyszczanie należy prowadzić do momentu usunięcia wtórnych powłok malarskich i nawarstwień brudu
3. Odsalanie kamienia metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska, kompresy w pulpy ligulinowej zanurzonej w wodzie destylowanej pozostawione do wyschnięcia, zabieg powtarzany wielokrotnie (ważne! Przy cieplej, suchej pogodzie)
4. Wzmocnienie strukturalne partii zwiertzałego kamienia przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego.

5. Wykonanie reperacji ubytków piaskowca:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną do uzupełnienia kamienia w odpowiednio dobranym kolorze. Opracowanie formy. kitów.
6. Wykonanie rekonstrukcji warstw barwnych posagu w systemie farb laserunkowych żolowo-krzemianowych (opartych na szkłe wodnym potasowym) o wysokiej dyfuzji pary wodnej.
7. Hydrofobizacja elewacji preparatem opartym na siloksanach, przeznaczonym do powierzchni mineralnych. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

Kapliczka

1. Usunięcie wtórnych wypraw tynkarskich, odkucie ich sposobem mechanicznym aż do odsłonięcia cegły
2. Dezynfekcja powierzchni tynków preparatem biobójczym, zabieg należy przeprowadzić dwukrotnie.
3. Wypełnienie iniekcyjne pustek w murze przy użyciu suspensji na bazie trasu.
4. W partiach cokołowych wykonanie tynków renowacyjnych zgodnych z normami i posiadających certyfikat WTA. Wykonanie tynków dokładnie z zaleceniami producenta, zwracając uwagę na normatywne sezonowanie warstw. Zastosowanie zaprawy trasowo-cementowej, jako krzyżowej obrzutki przyczepnej na 50 % powierzchni muru. Po 1 – 2 dniach zastosowanie renowacyjnego, szerokoporowego tynku trasowego, na bazie wapna trasowego i piasku dolomitowego, odpornego na działanie mrozu, do murów zawilgoconych. Grubość tynku od 2-4 cm.
5. Wykonanie egalizacji tynków z zaprawy renowacyjnej wapiennej (dodatek cementu max do 5%) o drobniejszym ziarnie - 0,6- 0,8
6. Ponowne zagruntowanie całości gruntem na bazie szkła wodnego potasowego o dużej paroprzepuszczalności.
7. Zabezpieczenie wypraw tynkarskich - hydrofobizacja preparatem „pod farbę” zabezpieczającym przed wnikaniem wody.
8. Wykonanie powłok malarskich powierzchni wypraw tynkarskich ścian zewnętrznych farbą silikatową o wysokiej paroprzepuszczalności $S_d=0,01$, malowanie zgodnie z projektowaną kolorystyką.*

Proponowana kolorystyka:

NCS S 0500-N i NCS S 1000-N – mischtön w proporcji 1:1

Zadaszenie, okienko:

1. Oczyszczenie dachówki i mchów i porostów
2. Dezynfekcja preparatem grzybobójczym.
3. W razie konieczności umocowanie obłuzowanych dachówek i ponowny montaż
4. Oczyszczenie drewna z wtórnych powłok malarskich i ponowne pomalowanie farbą alkilową w kolorze białym.

Obraz:

1. Demontaż obrazu z miejsca ekspozycji
2. Oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych – benzyna lakowa, terpentyna
3. Prostowanie obrazu
4. Uzupełnienie ubytków płótna
5. Retusz kolorystyczny z jednoczesnym delikatnym, podmalowaniem obrazu w celu nadania mu większej wyrazistości i kolorystyki.
6. Werniksowanie końcowe
7. Ponowny montaż na nowych krosnach w miejscu ekspozycji.
8. Odświeżenie dekoracji kwiatowej i tekstylnej.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

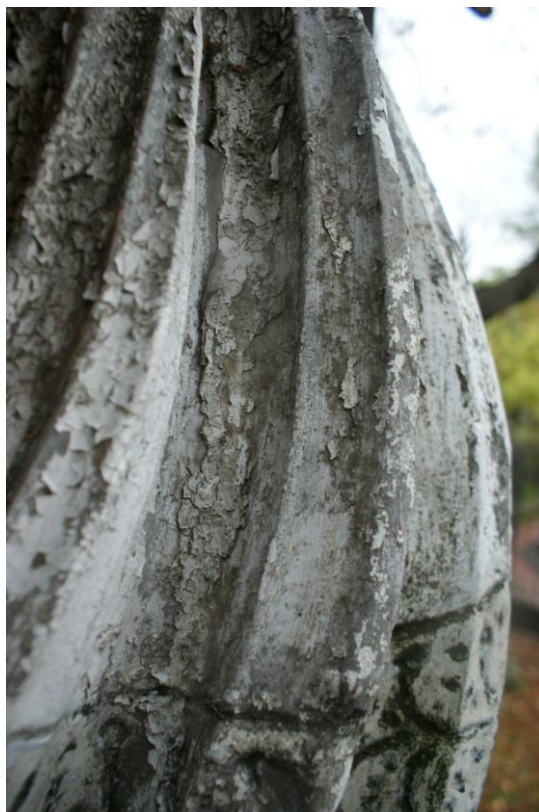
1. Widok ogólny od przodu.

2. Widok na posąg

3. Zbliżenie górnej części pomnika

4. Zbliżenie nawarstwień malarskich na szacie

5. Zbliżenie stopy, widoczne porażenie biologiczne

6. Zbliżenie Głowy.

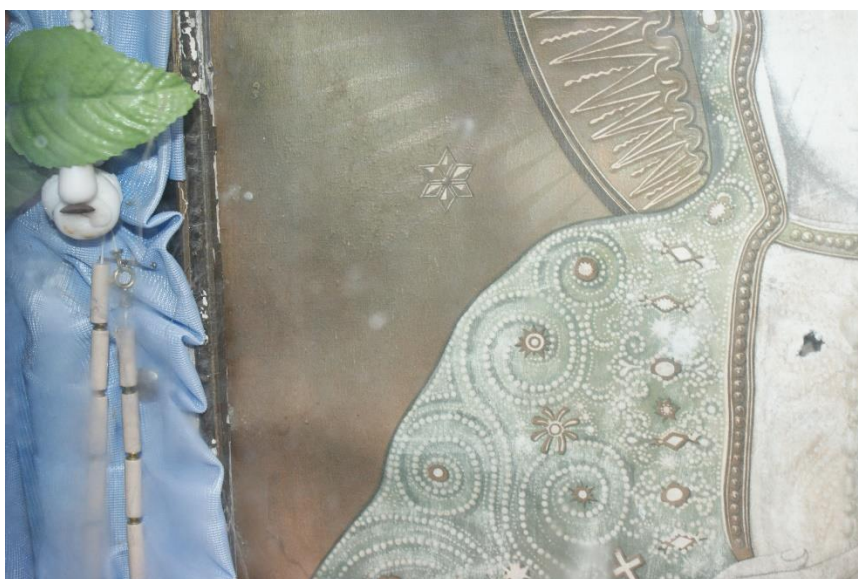
7. Odkrywka ściany kapliczki

8. Odkrywka ściany kapliczki – wiele wtórnych nawarstwień bez wyraźnych powłok oryginalnych

9. Wizerunek Matki boskiej z frontowej części kapliczki

10. Zbliżenie obrazu, widać wyblakłą kolorystykę obrazu.

POSĄG ŚW. HUBERTA

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S.7954 MŁ. PÓŁNOCNA STRONA OGRODU
WEWNĘTRZNEGO

1.3 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : Posąg na murowanym postumencie.

TEMAT: Św. Hubert

DATOWANIE: ok. połowa XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: posąg cynowy

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: rzeźbiarz nieokreślony

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: północny bastion fortyfikacji

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: 2,00 x 1,04 x 0,60, cokół wys. -170 cm

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK X NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Początkowo znajdował się z Julinie, po zakupieniu przez Alfreda Potockiego dworku myśliwskiego w Potoku ustawiona na jego dziedzińcu. W 1944 przejęta ze zbiorów Potockich przez muzeum, w 1962 przeniesiona do parku w Łańcucie.

Fotografia archiwalna przedstawiająca pomnik w całości

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Posąg stojącego młodego mężczyzny w stroju myśliwskim. Ciężar ciała spoczywa na prawej nodze, lewa cofnięta, oparta na palcach; obie nogi ustawione w lekkim ukosie w lewo. Tors esowato wygięty w prawo i nieznacznie skręcony w lewo, głowa skierowana lekko w prawo. Prawą rękę święty trzyma na sercu, lewa (której brak) była zgięta w łokciu i uniesiona do góry z otwartą dłonią w geście błogosławieństwa. Twarz pociągła, o regularnych rysach, z wąsami i broda ze spiralnych pukli, z rozchylonymi ustami. Oczy skierowane ku górze nadają jej uduchowiony wyraz. Długie pofalowane włosy opadają na plecy. Święty ubrany w wąskie spodnie, tunikę, skórzany kaftan i pelerynę spiętą pod szyją, o odrzuconej do tyłu prawej polu, ułożonej w półkoliste fałdy. W butach z ostrogami. Przez prawe ramie przewieszona torba myśliwska. Na biodrach szeroki pas złożony z prostokątnych ogniów zdobionych reliefowymi przedstawieniami zwierząt i ptaków. Zza lewej reki wystaje miecz o rękojeści w kształcie głowy zwierzęcej. Posąg ustawiony na ośmiobocznym postumencie z profilowaną bazą i gzymsem. Ścianki przednie i boczne wgłębione prostokątne płyciny, tylne są gładkie.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Rzeźba wykonana z blachy cynowej w segmentach łączonej przez lutowanie stopem cynowo-ołowianym. Poszczególne elementy blachy były wylwane na formę wykonany przeważnie z brązu lub mosiądzu. Rzeźba jest pusta w środku osadzona na konstrukcji z metalowych płaskowników, ze względu na znaczną giętkość blachy. Postać stoi na murowanym, dużym cokole w formie ośmiokątnego kubika. Cokół jest tynkowany i pomalowany na jasno, gzyms górny jest ciągniony w zaprawie cementowej. Pierwotnie na gzymsie górnym osadzona była blacha zabezpieczająca warstwy tynkowe.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

- Tynki cokołu
- Warstwy malarskie cokołu
- Patyna

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

.....

Pomnik Św. Huberta przedstawia zniszczenia typowe dla rzeźb z blachy cynkowej. Posąg jest skorodowany, na powierzchni blachy widoczna jest szara warstewka –zasadowy węglan cynku. Jest to warstwa zabezpieczająca głębsze warstwy metalu. Miejsca łączeń-lutów uległy większym zniszczeniom niż sama blacha. Spawy są w wielu miejscach rozpęknięte – pękanie naprężeniowe, a od nitów spływają zacieki korozji. Miejscowo występują zazielenienia spowodowane glonami.

Obecnie rzeźba nie jest kompletna, oprócz lewej ręki św. Huberta brak jest rogu przewieszonego przez lewe ramię łuku i kapelusza – leżących pierwotnie przy lewej nodze, a przede wszystkim brakuje posągu jelenia siedzącego przy prawej nodze świętego co sprawia że zupełnie inny jest jej odbiór wizualny.

Naprawy wymaga również cokół pomnika. Tynki są mocno spękane w duże kafle, utraciły adhezję do podłoża. Cokół i gzyms wieńczący są mocno zniszczone, pokruszone, popękane, odstaniają surowa cegłę. Elementy tynkarskie są mocno pokryte warstwą osadu mikrobiologicznego – mchów i porostów.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich posągu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie posągom pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. W celu przywrócenia pełni funkcji wizualnych niezbędna jest rekonstrukcja brakujących elementów rzeźby – ręki i jelenia. W następnej kolejności należy przeprowadzić zabiegi typowe przy konserwacji blachy cynkowej, nie przewiduje się usuwania naturalnej patyny która stanowi warstwę ochronną.

Cokół wymaga całkowitej rekonstrukcji wypraw tynkarskich. Należy przewidzieć również ponowne wykonanie blaszanej obróbki gzymsów.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Posąg:

1. Wykonanie dokumentacji wstępnej (pisemnej, fotograficznej i rysunkowej) w momencie przystąpienia do prac.
2. Oczyszczenie wstępne powierzchni metalu (mycie wodą z detergentem o neutralnym pH), możliwe lekkie mycie ciśnieniowe.
3. Konserwacja stalowej konstrukcji nośnej:
 - usunięcie ognisk korozji – oczyszczanie szczotkami rotacyjnymi
 - zacynkowanie konstrukcji stalowej
 - względnie wykonanie nowej konstrukcji ze stali ocynkowanej
4. Wykonanie rekonstrukcji brakujących części pomnika. za pomocą odlewanych elementów blachy z cynku metalicznego. Rekonstrukcję dużych braków –ręka, jeleń – należy wykonać na podstawie fotografii archiwalnych (przed przystąpieniem do prac należy się upewnić czy Muzeum nie dysponuje jakimiś fragmentami rzeźby).
5. Spawy należy wykonać z lutów o składzie: jedna część ołowiu, jedna część cyny, blachę przed spoinowaniem należy dokładnie oczyścić z patyny, w przypadku stosowania do lutowania kwasu solnego z cynkiem niezbędna jest dokładna neutralizacja miejsca działania środkiem zasadowym.
6. Zabezpieczenie powierzchni blachy warstwą wosku (bezbarwny) – roztwór w toluenie. Warstwy woskowe należy polerować po odparowaniu rozpuszczalnika.
7. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji

Cokół:

1. Usunięcie wtórnych wypraw tynkarskich, odkucie ich sposobem mechanicznym
2. Dezynfekcja powierzchni tynków preparatem biobójczym, zabieg należy przeprowadzić dwukrotnie
3. Wykonanie izolacji pionowej - przyjmuje się wykonanie izolacji pionowej przeciwwilgociowej przy użyciu dwukomponentowej masy elastomerowej
 - Odsłonięcie powierzchni muru poniżej poziomu gruntu i oczyszczenie go do nośnego podłoża;
 - Wyrównanie powierzchni muru - przyjmuje się zaprawy na bazie trasu
 - Wykonanie izolacji pionowej
4. Wypełnienie iniekcyjne pustek w murze przy użyciu suspensji na bazie trasu.
5. Wzmocnienie podłoża i starych tynków preparatem gruntującym krzemianowym.
6. W partiach cokołowych wykonanie tynków renowacyjnych zgodnych z normami i posiadających certyfikat WTA. Wykonanie tynków dokładnie z zaleceniami producenta, zwracając uwagę na normatywne sezonowanie warstw. Wypełnienie usuniętych do głębokości 2 cm spoin zaprawą systemową. Zastosowanie zaprawy trasowo-cementowej, jako krzyżowej obrzutki przyczepnej na 50 % powierzchni muru. Po 1 – 2 dniach zastosowanie renowacyjnego, szerokoporowego tynku, na bazie wapna trasowego i piasku dolomitowego, odpornego na działanie mrozu, do murów zawilgoconych. Grubość tynku od 2-4 cm.
7. Wykonać egalizację tynków z zaprawy renowacyjnej wapiennej (dodatek cementu max 5%) o drobniejszym ziarnie – 0,6-0,8.
8. Ponowne zagruntowanie całości gruntem na bazie szkła wodnego potasowego o dużej paroprzepuszczalności
9. Zabezpieczenie wypraw tynkarskich w miejscach szczególnie narażonych na opady atmosferyczne – cokół - hydrofobizacja preparatem „pod farbę”
10. Wykonanie powłok malarskich powierzchni wypraw tynkarskich ścian zewnętrznych farbą silikatową o wysokiej paroprzepuszczalności $S_d=0,01$, malowanie zgodnie z projektowaną kolorystyką.*

Proponowana kolorystyka:

NCS S 0500-N i NCS S 1000-N – mischton w proporcji 1:1

*Próby rozmalowań kolorystyki należy przedstawiać do decyzji Inwestora i WUOZ.

11. Wykonanie obróbki blacharskiej gzymsów z blachy tytanowo-cynkowej

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Widok ogólny.

2. Widok na odwrocie posągu, widoczna stalowa konstrukcja nośna

3. Brakujący fragment ręki

4. Pęknięty spaw.

5. Zniszczenia w partii nóg rzeźby

6. Zniszczenia tynkowanego postumentu

7. Patyna powstała na cynkowej blasze

8. Mocowanie na stalowej płycie.

POSĄG MATKI BOSKIEJ WRAZ Z COKOŁEM

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU :

1.4 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : Posąg z blachy cynkowej na kamiennym cokole

TEMAT: Matka Boska w typie *Immaculata* na stylizowanym neogotyckim postumencie z kamienia

DATOWANIE: 1852 r

TECHNIKA ORYGINAŁU: posąg z blachy cynkowej

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: rzeźbiarz nieokreślony

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : O MARYJO BEZ GRZECHU POCZĘTA MÓDL SIĘ ZA NAMI A.D. MDCCCLII

LOKALIZACJA: północno-zachodnia część parku, przy ogrodzeniu

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: posąg – 1,25 x 0,80 m, cokół 2,00 x 0,78 x 0,78

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK - NIE X

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Figura została ustawiona w 1852 roku na terenie należącym do miasta, który później na przełomie XIX i XX w. został zakupiony przez Romana Potockiego i włączony w teren parku. Umieszczona na cokole inskrypcja – prośba o modlitwę oraz rodzaj przedstawienia: Maria

depcząca węża, pozwala przypuszczać że figura powstała w określonej intencji. Umieszczona na cokole data -1852 pozwala wiązać fundację rzeźby z panującą w tym czasie zaraza cholery, która nie ominęła też Łańcuta. Posąg mogli zatem ufundować obywatele miasta.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

.....

Posąg Matki Boskiej w typie *Immaculata* – stojącej na półkuli, depczącej węża. Madonna opiera na głowie węża zgiętą, lewą, wysuniętą do przodu nogę. Ręce rozłożone dłońmi na zewnątrz, z dłoni odchodzą promienie. Głowa wysunięta do przodu i pochylona w dół, okolona nimbem z gwiazdami. Długie włosy opadają na plecy. Niewiasta ubrana w długa szatę i luźny płaszcz ułożony w ostro łamane fałdy, przerzucony przez prawy bok. Podstawa rzeźby jest ośmioboczna. Posąg ustawiony jest na ośmiobocznym cokole zwieńczonym profilowanym, zgierowanym gzymsem. Na ścianach bocznych cokołu w jego górnych częściach znajdują się dekoracyjne neogotyckie maswerki. Płyta cokołowa wykonana z betonu. Po obu stronach pomnika umieszczone są wieloboczne , metalowe latarnie. Całość jest otoczona stylizowanym, neogotyckim ogrodzeniem z furtką we frontowej części.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

.....

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Rzeźba wykonana z blachy cynowej w segmentach łączonej przez lutowanie stopem cynowo-ołowianym. Poszczególne elementy blachy były wylewane na formę wykonany przeważnie z brązu lub mosiądzu. Rzeźba jest pusta w środku osadzona prawdopodobnie na konstrukcji z metalowych płaskowników, ze względu na znaczną giętkość blachy. Można przypuszczać że pierwotnie blacha cynkowa była miedziowana metodą elektrochemiczną o czym świadczy charakterystyczny sposób powstawania uszkodzeń, drobniotkich białych kropek na ciemnoszarym tle określanych mianem „polka dots”.

Konserwacja rzeźb miedziowanych wymaga za każdym razem indywidulanego podejścia. Postać stoi na murowanym, dużym cokole w formie ośmiokątnego kubika. Cokół jest kamienny, prawdopodobnie bazaltowy. Postument pod cokołem wylany został z płyt betonowych w formie stopni.

Ogrodzenie jest żeliwne, montowane w formie całych odlewanych przęseł. Podobnie latarnie boczne – także są żeliwne, malowane na czarny kolor.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Metalowy posąg z czasem został pomalowany farbami olejnymi, szata była biała, płaszcz błękitny, wał zielonkawy z cętkami, półkula niebieska, podstawa żółta. Warstwy malarskie usunięto z rzeźby w 2002 r.

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

.....

Pomnik Matki Boskiej przedstawia zniszczenia typowe dla rzeźb z blachy cynkowej. Posąg jest skorodowany, na powierzchni blachy widoczna jest szara warstewka –zasadowy węglan cynku. Jest to warstwa zabezpieczająca głębsze warstwy metalu. Miejsca łączeń-lutów uległy większym zniszczeniom niż sama blacha. Spawy są w wielu miejscach rozpeknięte – pękanie naprężeniowe, a od nitów spływają zacieki korozji. Miejscowo występują zazielenienia spowodowane glonami. Mocno pocięta jest blacha promieni i nimbu.

Naprawy wymaga również kamienny cokół pomnika. Bloki kamienne są spękane i klawiszją. Fuga wypadła a poszczególne elementy rozeszły się. Zewnętrzna warstwa kamienia jest zwiędnięta, pudruje się, ponadto jest mocno pojaśniona co wpływa na estetykę obiektu. Zewnętrzne warunki ekspozycji kamienia przyczyniły się do wypłakania powierzchniowych jego warstw tym samym uwidaczniając jego żyłkowatą strukturę i zatracając pierwotny poler. Płyta cokołowa jest pokryta grubym osadem mikrobiologicznym, również rozspojona.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich posągu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie posągom pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Należy przeprowadzić zabiegi typowe przy konserwacji blachy cynkowej, nie przewiduje się usuwania naturalnej patyny która stanowi warstwę ochronną.

Kamienny postument wymaga ustabilizowania i zabezpieczenia konstrukcyjnego, ponadto należy przeprowadzić zabiegi typowe dla prac konserwatorskich przy kamieniu.

7.0. PROGRAM PRAC

Posąg:

1. Wykonanie dokumentacji wstępnej (pisemnej, fotograficznej i rysunkowej) w momencie przystąpienia do prac.
2. Oczyszczenie wstępne powierzchni metalu (mycie wodą z detergentem o neutralnym pH).
3. Doczyszczanie chemiczne pozostałości farb – preparaty rozpuszczalnikowe – przed rozpoczęciem działań należy wykonać próbę in situ w celu określenia bezpieczeństwa zabiegu.
4. Naprawa spawów.
Spawy należy wykonać z lutów o składzie: jedna część ołowiu, jedna część cyny, blachę przed spoinowaniem należy dokładnie oczyścić z patyny, w przypadku stosowania do lutowania kwasu solnego z cynkiem niezbędna jest dokładna neutralizacja miejsca działania środkiem zasadowym.
5. Zabezpieczenie powierzchni blachy warstwą wosku mikrokrystalicznego 195 (bezbarwny) – roztwór w toluenie. Warstwy woskowe należy polerować po odparowaniu rozpuszczalnika.
6. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji

Postument:

1. Usunięcie obłuzowanych fug, odkucie ich sposobem mechanicznym
2. Dezynfekcja powierzchni kamienia preparatem biobójczym, zabieg należy przeprowadzić dwukrotnie.
3. Wypełnienie iniekcyjne pustek w płycie cokołowej przy użyciu suspensji na bazie trasy
4. Usunięcie warstwy zwiertzałego kamienia – delikatne szlifowanie powierzchni materiałami ściernymi o drobnym ziarnie, ewentualnie przy użyciu szlifierki rotacyjnej aż do momentu usunięcia warstwy zwiertzałego kamienia i uzyskania ciemnoszarego zwartego bazaltu.
5. Opracowanie masy imitującej oryginalny materiał na bazie żywicy epoksydowej, z dodatkiem wypełniacza: drobno zmielonego marmuru, strąconego węgla wapnia, mielonego szkła, pigmenty barwiące.
6. Uzupełnienie ubytków, szczelin spękań, drobnych wżerów masą imitującą naturalny bazalt (j.w.)
7. Opracowanie formy i powierzchni uzupełnień.
8. Pogłębienie warstwy poleru na powierzchni.
9. Wykonanie złocień w partii napisu:
 - oczyszczenie z ugrowej farby
 - założenie mikstionu
 - złocenie płatkami szlagmetal
 - zabezpieczenie złocień lakierem samochodowym bezbarwnym lub żywica sztuczna konserwatorską, roztwór w toluenie (10%)
10. Zabezpieczenie powierzchni kamienia woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

Płyty cokołowe:

1. Oczyszczenie z wtórnych nawarstwień - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej i specjalistycznej chemii
2. Usunięcie mikroorganizmów:
 - Ręczne usunięcie mchów i porostów
 - Odgrzybianie preparatem grzybobójczym. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym.

3. Wykonanie izolacji pionowej cokołu ogrodzenia
 - zaprawa trasowo-wapienna do wyrównania podłoża.
 - powłoka hydroizolacyjna
4. Wykonanie reperacji ubytków betonu:
 - wypełnienie głębszych ubytków masą mineralną do uzupełnienia betonu
 - wypełnienie powierzchniowych ubytków, rys i pęknięć masą mineralną w odpowiednio dobranym kolorze.
5. Scalanie kolorystyczne systemem farb laserunkowych żelowo-krzemianowych do betonu w kolorze naturalnego betonu dobranym do istniejącego
6. Hydrofobizacja cokołów preparatem opartym na siloksanach.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1, Całość pomnika.

2. Zbliżenie Posągu Matki Boskiej

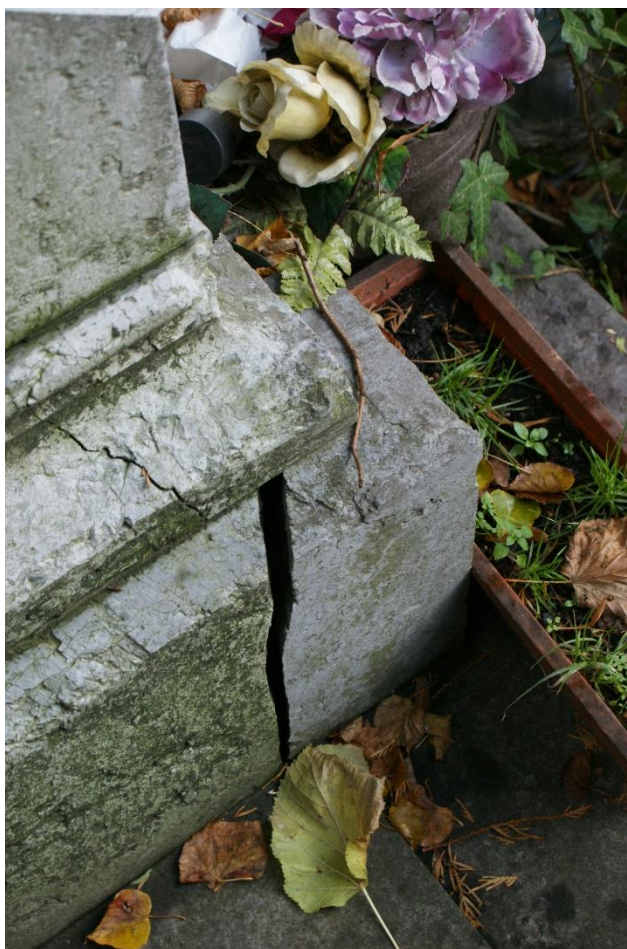
3. korozja na powierzchni cynkowej blachy, charakterystyczne białe kropki tzw. polka pots

4. Zbliżenie napisu na cokole

5. dekoracja w formie maswerków, okablowanie

6. Pęknięcia podstawy postmentu, zniszczenia kamienia

7. Zniszczenia podstawy postumentu

8. Boczna latarnia

9. Górna część trzonu latarni

10. Płyty cokołowe posągu

11. Stojak latarni.

DIANA WERSALSKA PRZY UJEŹDZALNI

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : BRAK, PRZED UJERZDZALNIA W PARKU

.....

1.5 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : Rzeźba pełnowymiarowa ustawiona na wysokim postumencie

TEMAT: Diana Wersalska/Łowczyń

DATOWANIE: XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: biały marmur na postumencie z kamienia

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Włochy lub Francja

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: centralna część północnej ściany ujeżdżalni

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: marmur biały; 2.10 x 1.31 ; postument: dolomit 1.21 x 1.26 x 0.92,
cokół: 0.30 x 1.335 x 0.975

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Oryginalna rzeźba przywieziona została do Francji z Włoch w 1 połowie XVI w. przez króla Franciszka I. Początkowo umieszczona w Meudon, potem w Fontainebleau. Przewieziona w 1602 do Paryża stanowiła główną ozdobę Salle des Antiques w Luwrze. Przeniesiona do Wersalu przez Ludwika XIV ponownie powróciła do Luwru w 1798. Pierwszą zanotowaną kopią „Diany” jest brązowy odlew z 1605 wykonany przez Barthelemy Prieura, jako element

fontanny w Fontainebleau. Miał on zastąpić poprzedni marmurowy posąg, który został wywieziony do Luwru. Kopie posągu popularne były w XVIII i XIX wykonano je w różnych wielkościach i materiałach: w marmurze, brązie, gipsie, ołowiu. W kolekcjach, ogrodach i parkach posąg Diany – siostry i towarzyszki Apolla – często był zestawiany w parze z „Apollo Belwederskim”. Łączące oba dzieła stylistyczne podobieństwo nasunęło badaczom przypuszczenie, że mogły powstać w tym samym czasie i – jako towarzyszące sobie – zostać wykonane przez tego samego twórcę.¹

Do Łańcuta kopia trafiła prawdopodobnie z Włoch zakupiona przez Romana Potockiego na przełomie XIX i XX w. ²

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Posąg przedstawia młodą kobietę biegnącą z jeleniem przy nodze. Ukazana w zwrocie trzech czwartych prawo. Ciężar ciała na lekko wysuniętej do przodu lewej nodze; prawa znacznie cofnięta. Lewa ręka z fragmentem łuku (nie zachowanym w antycznej rzeźbie) oparta na głowie zwierzęcia. Prawą zgiętą ręką skierowaną do tyłu wyciąga strzałę z kołczanu opartego na plecach przywieszonego na pasie przełożonym przez prawie ramie. Zwrot głowy w bok podkreśla ruch postaci. Twarz owalna, idealizowana. Pofalowane włosy ujęte w węzeł nad karkiem; z przodu zdobi je diadem w kształcie półksiężyca. Diana ubrana w krótki chiton, przez lewe ramie przełożona draperia opasująca talie. Na stopach rzemienne sandały. Jeleń wysunięty przed Dianę ukazany jest prawym profilem, ma uniesione do góry przednie nogi. Przestrzeń między figurami wypełnia pień drzewa wspierający brzuch zwierzęcia. Baza prostopadłościenna o ściętych narożach. Grupa ustawiona na prostopadłościennym, trójdzielnym postumencie z profilowaną bazą i gzymsem; postument spoczywa na prostopadłościennym cokole.

¹ B.Trojnar, Rzeźba w Muzeum-Zamek w Łańcutie

² E.Baniukiewicz

Oryginał do kopii: grupa „Diana-łowczyni” (zwana też „Dianą Wersalką”), Paryż, Luwr; marmur, wys. 2,00. Rzymska kopia brązowej rzeźby greckiej z 2 poł. IV w. p.n.e. wykonanej prawdopodobnie przez Leocharesa.³

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

.....

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Posąg pełnowymiarowy wykonany w marmurze odkuwany ręcznie. Figura ustawiona na wysokim postumencie z kamienia określonego jako dolomit, cokół postumentu i płyta górna na której umieszczony jest posąg wykonane są ze sztucznego kamienia

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Posąg nie posiada warstw wtórnych, przetrwał w niezmienionej formie. Obecnie pokryty jest grubą warstwą nalotów pochodzenia mikrobiologicznego – mchy, grzyby i porosty co można przyjąć za warstwę wtórną.

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

.....

Stan zachowania budulca kamiennego jest nienajlepszy. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia posągu uległa silnej erozji, jest chropowata, z licznymi wżerami. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła spoistość i gładkość tak charakterystyczną dla rzeźb z marmuru. Zniszczenia w postaci wżerów sięgają około 1 mm w głąb materiału kamiennego. Marmur pokryty jest grubą warstwą naleciałości pochodzenia organicznego w postaci zielonych i czarnych wyplamień i smug. Rzeźba ma kilka braków

³ tamże

szczególnie w odniesieniu do elementów pierwotnie mocno wystających: utracony łuk, rogi jelenia, strzały wystające z kołczanu, trzy palce lewej dłoni.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich posągu Diany jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie rzeźbie pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych.

W trakcie działań przy obiekcie należy zastosować metodykę konserwatorską (w zakresie: oczyszczenia oryginalnej powierzchni, uzupełnienia formy rzeźbiarskiej oraz pogłębienia ewentualnie ponownego nadania warstwy poleru) opartą na wcześniej przeprowadzonych próbach aby nie naruszyć oryginalnej substancji rzeźby.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Posąg:

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed przystąpieniem do prac.
2. Wykonanie badań materiału kamiennego- identyfikacji petrograficznej w celu określenia rodzaju marmuru (ewentualnie miejsca jego wydobycia).
3. Oczyszczenie powierzchni z luźno zalegających nawarstwień (kurzu).
4. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór środka grzybobójczego, biostatycznego w alkoholu 5%.
5. Zmycie powierzchni kamienia.
6. Opracowanie metodyki działań dotyczącej usuwania zabrudzeń oraz nawarstwień powierzchniowych ściśle przylegających do podłoża.
Wykorzystanie metod : mechanicznych , chemicznych i fizyko-chemicznych.
7. Zabezpieczenie powierzchni ubytków (przed etapem uzupełnienia w masie

imitującej marmur) w celu wyeliminowania przebarwień- przesycień na granicy styku oryginalnego materiału z masą imitującą.

8. Opracowanie masy imitującej oryginalny materiał na bazie żywicy epoksydowej, z dodatkiem wypełniacza: drobno zmielonego marmuru, strąconego węgla wapnia, mielonego szkła.
9. Uzupełnienie ubytków, szczelin spękań, drobnych wżerów masą imitującą naturalny marmur.
10. Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów w białym, drobnokrystalicznym marmurze (np. Bianco Carrara) oraz osadzenie go we właściwym miejscu.
11. Opracowanie formy i powierzchni uzupełnień.
12. Pogłębienie warstwy poleru na powierzchni
13. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

Postument:

1. Oczyszczenie kamienia z wtórnych nawarstwień:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
2. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym – rozwór środka grzybobójczego, biostatycznego w alkoholu 5% lub gotowe preparaty grzybobójcze.
3. Wzmocnienie strukturalne partii zwietrzałych przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego.
4. Sklejenie spękań kamienia przy użyciu żywicy epoksydowej z wypełniaczem (mączka marmurowa, żwirki akwarystyczne)
5. Wykonanie reperacji ubytków piaskowca:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną do uzupełnienia kamienia w odpowiednio dobranym kolorze z grubszy wypełniaczem (można w tym celu wykorzystać żwirek akwarystyczny o różnych wielkościach i kolorach). Opracowanie formy kitów.
6. Hydrofobizacja cokołu preparatem opartym na siloksanach. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Widok ogólny Diany bez postumentu.

2. Postument.

3. Zbliżenie górnej części posągu.

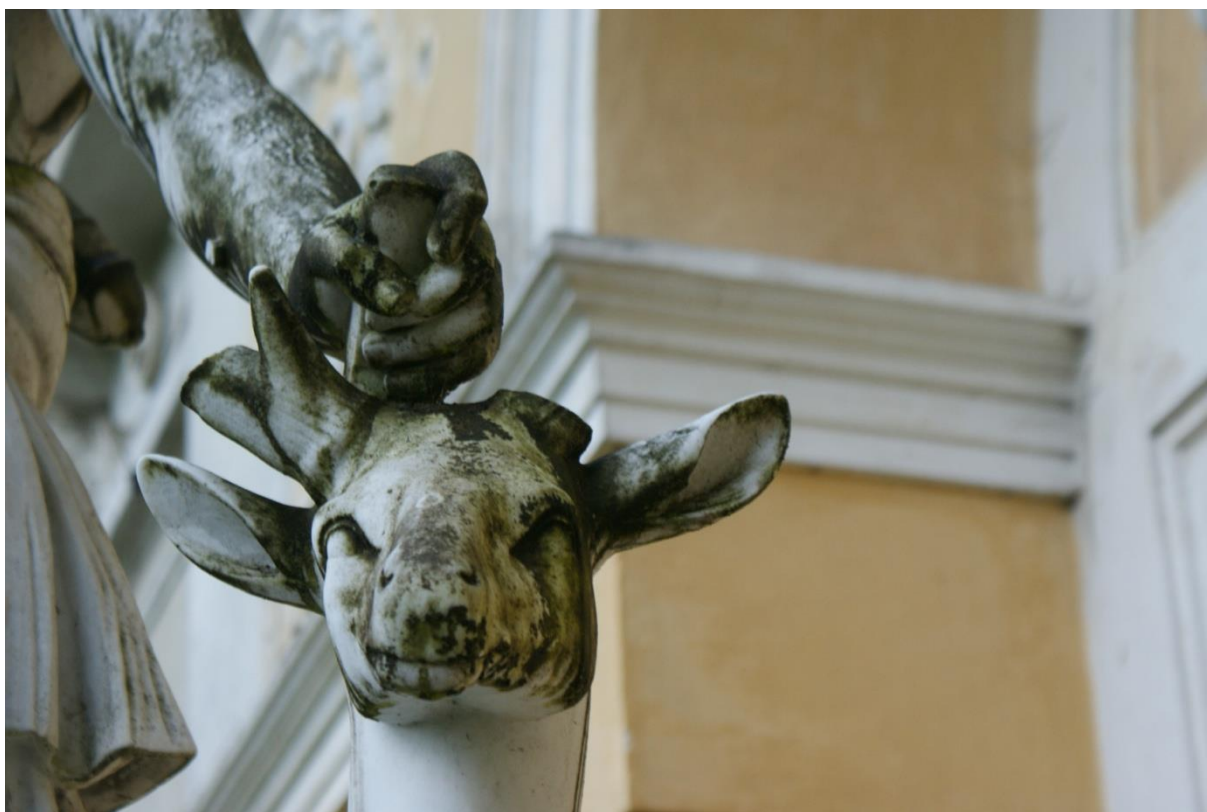
4. Cokół; liczne porażenie mikrobiologiczne.

5. Zbliżenie ubytków w dolnej części cokołów.

6. Widoczne ubytki w listwie pod górnym cokołem.

7. Zbliżenie na brakujący róg zwierzęcia.

8. Widoczne zagrzybienia i spękania na tylnej części postumentu od strony ujeżdżalni.

9. Ułamany fragment strzały w lewym przedramieniu.

LWY Z DZIEDZIŃCA GOSPODARCZEGO

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW : NR INW. ZBIORU : S 8065 MŁ, S8066 MŁ

.....

1.6 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : rzeźba animalistyczna

TEMAT: para lwów, rzeźby pełnowymiarowe

DATOWANIE: 1729-1734

TECHNIKA ORYGINAŁU: rzeźby z piaskowca osadzone na płytach

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Jan Albrecht Siegwitz – autor projektu, Jan Adam

Karinger- kamieniarz

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: umieszczone po obu stronach bramy południowego skrzydła Zamku w łańcucie na tzw. dziedzińcu gospodarczym

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łącut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: 0,63 x 1,236 x 0,45 i 0,63 x 1,225 x 0,41, podstawa 0,07 x 0,41 x 1,125

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK X NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Lwy pochodzą z ogrodu pałacowego w Brzezince w powiecie Oleśnica skąd w 1965 r, zostały przekazane do Muzeum Zamek w łańcucie, obecnie umieszczone przez XVII wiecznym portalem południowego skrzydła pałacu

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Para posągów lwów w pozycji leżącej z podwiniętymi tylnymi łapami. Przednie łapy wysunięte do przodu, lewa obejmuje kulę. Paszcze skierowane do góry, na zewnątrz. Gęste, pofalowane grzywy sięgają łap. Posągi spoczywają na prostopadłościennych podstawach.

Typowe w tamtych czasach przedstawienie pary lwów symbolizujące czujność i podkreślające rangę budowli, stojące na straży, powiązane z architekturą.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Lwy wykonane z bloków piaskowcowych odkuwane ręcznie. Wykonane w większości z jednego kawałka kamienia. Lew po lewej stronie bramy posiada tylne łapy z oddzielnych bloków kamiennych i osadzone w bryle posągu, również nos lwa jest wykonany z osobnego kawałka i wstawiony na zasadzie fleka. Łączenia są prawie niewidoczne. Opracowanie wstawek jest oryginalne. Lew po prawej stronie bramy ma jedynie wstawiony z dzielnego kawałka wierzchołek nosa – również element pierwotny.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Posągi nie posiadają warstw wtórnych, przetrwały w niezmienionej formie. Obecnie pokryte są grubą warstwą czarnego nagaru powstałego ze zwiertzałego kamienia i nalotów pochodzenia mikrobiologicznego – mchy grzyby i porosty

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Stan zachowania budulca kamiennego jest zły. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia posągów uległa silnej erozji, jest chropowata, z licznymi wżerami. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła spójność i jest mocno zwiertzała. Zniszczenia sięgają około 2 mm w głąb materiału kamiennego. Piaskowiec pokryty jest grubą warstwą

naleciałości pochodzenia organicznego. Miejscowo, głównie w zagłębieniach pomniki porastają grube warstwy mchów i grzybów. Niskie posadowienie rzeźb umieszczonych bezpośrednio na chodnikowym podłożu sprawia, że są one narażone na ciągłe zawilgocenie od strony gruntu co w połączeniu z brakiem zadaszania sprawia że lwy są niemalże stale mocno zwilgocone. Posągi są mocno zanieczyszczone przez naniesioną ziemię i szczątki roślinne.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich budynku jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie posągom pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Proponuje się wykonanie pełnego zakresu prac konserwatorskich dla obiektów z piaskowca z dużym naciskiem na oczyszczenie i dezynfekcję obiektów, przez uzupełnieni ubytków formy po impregnację zabezpieczającą przed wnikaniem wody.

Z uwagi na niekorzystne posadowienie pomników warto przemyśleć kwestie wykonania postumentów pod posągi celem odizolowania ich od bezpośredniego kontaktu z podłożem. Wpłynęłoby to również na walory ekspozycyjne posągów, które w większości tego typu przedstawień eksponowane były na podwyższeniu. Przykładem mogą być pomniki z Koszalina, Warszawy czy samego Łańcuta

Posągi lwów przed gmachem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Koszalinie

Lwy sprzed Pałacu Prezydenckiego w Warszawie

Lew z parku w Łańcutie, ustawiony przed północną elewacją

7.0. PROGRAM PRAC

1. Oczyszczenie piaskowca z wtórnych nawarstwień:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
 - doczyszczanie powierzchni przy użyciu preparatów o odczynie kwaśnym np. was fluorowodorowy, kwas lub perhydrol, neutralizowanie powierzchni woda destylowaną.
2. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5% lub zamiennie gotowe preparaty
3. Odsalanie kamienia metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska, kompresy w pulpy liglinowej zanurzonej w wodzie destylowanej pozostawione do wyschnięcia, zabieg powtarzany wielokrotnie (ważne! Przy ciepłej, suchej pogodzie)
4. Wzmocnienie strukturalne partii zwietrzałych cegieł przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego bez hydrofobizacji.
5. Wykonanie reperacji ubytków piaskowca:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną do kamienia w odpowiednio dobranym Kolorze. Opracowanie formy kitów.
6. Hydrofobizacja elewacji preparatem opartym na siloksanach. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

Alternatywnie: wykonanie nowego postumentu dla posągów np. postumenty murowane obłożone płytami z piaskowca o prostej formie prostopadłościanów z nakrywającą płytą wystającą o długość kapinosa na całym obwodzie.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Lew po lewej stronie portalu, dziedziniec gospodarczy

2. Lew po prawej stronie portalu, dziedziniec gospodarczy

3. Zbliżenie głowy lwa, widoczne ogniska porażenia grzybami i mchami

4. Zbliżenie łapy lwa, widoczne ogniska porażenie mikroorganizmami

5. Zbliżenie głowy prawego lwa, flek nosa

6. Zbliżenie ucha lwa prawego.

7. Zniszczenia lwiej łapy

DIOSTYLOS

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : BRAK, OGRÓD RÓŻANY

1.7 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : forma architektoniczna

TEMAT: Diostylos

DATOWANIE: koniec XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: kolumny; biały marmur, cokoły; wapień pińczowski

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Włochy, Polska

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: ogród różany

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: kolumny, marmur biały; wys. 2,42, średnica; 0,26, cokoły 1,26 x 0,60 x 0,60, spływy wylotowe 0,92 x 0,49 x 0,195, belki, płyty na głowicach; drewno pomalowane zieloną farbą.

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Został postawiony prawdopodobnie z inicjatywy Romana Potockiego, Od 1944 jest własnością muzeum.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Motyw antyczny złożony z dwóch kolumn z białego marmuru o głowicach kompozytowych, nakrytych drewnianą, rzeźbioną belką. Trzony są do połowy puklowane, powyżej żłobkowane. Wysokość kolumn wynosi 240 cm murowane, ujęte od strony zewnętrznej w woluty. Autor Diostylosu do końca nie jest znany. Powstał on na przełomie XIX i XX w. Prawdopodobnie przywieziony został w tym czasie przez Romana Potockiego z Włoch.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Kolumny z kapitelami i bazami wykonane w białym marmurze, obróbka ręczna. Osadzone są na cokołach z wapienia pińczowskiego. Na kolumnach spoczywa drewniane belkowanie.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Posągi nie posiadają warstw wtórnych, przetrwały w niezmienionej formie.

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Stan zachowania budulca kamiennego jest najgorszy w dolnej części obiektu. Wapień pińczowski jako materiał porowaty szybciej ulega erozji. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia cokołów jest chropowata, z licznymi wżerami. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła spistość i jest mocno zwietrzała. Zniszczenia sięgają około 2 mm w głąb materiału kamiennego. Wapień pokryty jest miejscowo warstwą naleciałości pochodzenia organicznego. W zagłębieniach postumentu pojawiają się warstwy

mchów i grzybów. Niskie posadowienie rzeźb umieszczonych bezpośrednio na podłożu sprawia, że są one narażone na ciągłe zawilgocenie od strony gruntu co sprawia że cokoły są niemalże stale mocno zwilgocone. Kolumny marmurowe są w lepszym stanie. Marmur posiada jedynie miejscowe ogniska porażenia mikrobiologicznego –zielone kolonie glonów. Prawa kolumna posiada pęknięcie w dolnej części. Marmur jest zmatowiony i utracił oryginalny połysk. Belkowanie diostylosu wykonane jest z drewna. Drewno jest również pokryte glonami i mocno pociemniałe.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich obiektu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie mu pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Proponuje się wykonanie pełnego zakresu prac konserwatorskich dla obiektów z dużym naciskiem na oczyszczenie i dezynfekcję elementów składowych, poprzez uzupełnienie ubytków formy po impregnację zabezpieczającą przed wnikaniem wody.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Kolumna z marmuru:

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed przystąpieniem do prac.
2. Wykonanie badań materiału kamiennego- identyfikacji petrograficznej w celu określenia rodzaju marmuru (ewentualnie miejsca jego wydobycia).
3. Oczyszczenie powierzchni z luźno zalegających nawarstwień (kurzu).
4. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%.
5. Zmycie powierzchni kamienia.
6. Opracowanie metodyki działań dotyczącej usuwania zabrudzeń oraz nawarstwień powierzchniowych ściśle przylegających do podłoża.
Wykorzystanie metod : mechanicznych , chemicznych i fizyko-chemicznych.
7. Zabezpieczenie powierzchni ubytków (przed etapem uzupełnienia w masie

imitującej marmur) w celu wyeliminowania przebarwień- przesycień na granicy styku oryginalnego materiału z masą imitującą.

8. Opracowanie masy imitującej oryginalny materiał na bazie żywicy epoksydowej, z dodatkiem wypełniacza: drobno zmielonego marmuru, strąconego węgla wapnia, mielonego szkła.
9. Uzupełnienie ubytków, szczelin spękań, drobnych wżerów masą imitującą naturalny marmur.
10. Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów w białym, drobnokrystalicznym marmurze (np. Bianco Carrara) oraz osadzenie go we właściwym miejscu.
11. Opracowanie formy i powierzchni uzupełnień.
12. Pogłębienie warstwy poleru na powierzchni
13. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

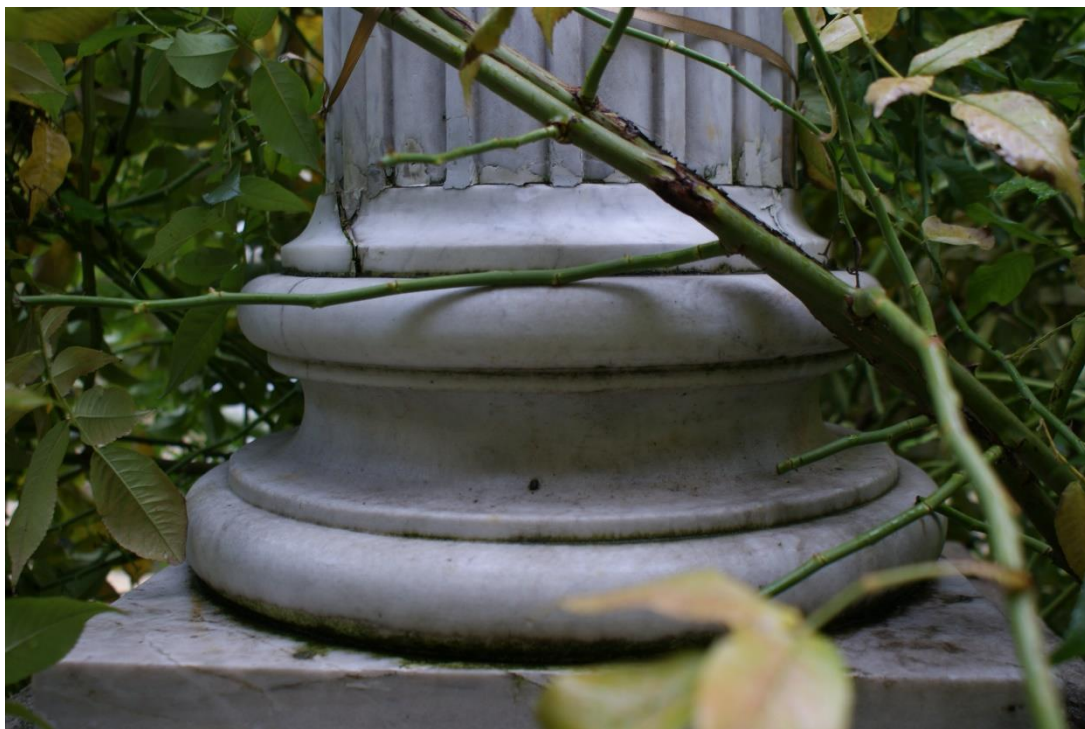
Postument:

1. Oczyszczenie kamienia z wtórnych nawarstwień:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
2. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%
3. Wzmocnienie strukturalne partii zwietrzałych przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego
4. Sklejenie spękań kamienia przy użyciu żywicy epoksydowej z wypełniaczem (mączka marmurowa, żwirki akwarystyczne)
5. Wykonanie reperacji ubytków piaskowca:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną w odpowiednio dobranym kolorze z grubszyym wypełniaczem (można w tym celu wykorzystać żwirek akwarystyczny o różnych wielkościach i kolorach). Opracowanie formy kitów.
6. Hydrofobizacja elewacji preparatem opartym na siloksanach. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

8.0. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Widok na całość

2. Baza kolumny

3. Zniszczenia w dolnej części bazy

4. Cokół kolumn

5. Zniszczenia mikrobiologiczne bazy kolumny

6. Widok na całość od przodu

ORZEŁ NAPOLEOŃSKI

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S 10820 MŁ. GALERIA RZEŻB

.....

1.8 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : Rzeźba(animalistyczna) orła Napoleońskiego na kamiennej kolumnie.

TEMAT: Orzeł Napoleoński

DATOWANIE: współczesna kopia, oryginał: Włochy na przełomie XIX/XX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: biały marmur

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: nieznany

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: Ogród Włoski przy Zamku od strony wschodniej

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: marmur biały;0.70 x 0.66, wys. podstawy 0.15, wysokość cokołu - 84 cm, kolumna - 312 cm

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Pochodzenie: zakupiony przez Romana Potockiego we Włoszech – z ogrodu przy willi Borghese w Rzymie, w końcu XIX w., w Łańcucie ustawiony na granitowej kolumnie w Ogrodzie Włoskim urządzonym w 1899. Ze zbiorów Potockich przyjęty w 1944 przez muzeum; w 1976 przeniesiony do Galerii Rzeźb, w ogrodzie zastąpiony współczesną kopią marmurową.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Orzeł stojący na kuli, z rozpostartymi skrzydłami, z głową zwrócona w prawo. Modelunek szeregów piór skrzydeł stopniowo różnicowany, od plastycznego u góry do rytu na sposób ornamentalny u dołu. Z tyłu rzeźby układ piór schematycznie powtórzony. Posąg wspomina Elżbieta Potocka w swoich wspomnieniach, jako „...orła Napoleona, który na kolumnie umieszczony dominuje nad parterem włoskim...”. Wraz z innymi rzeźbami został zakupiony przez jej męża we Włoszech do ogrodu w Łańcutie.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Orzeł wykonany z białego marmuru prawdopodobnie z jednego kawałka kamienia, odkuwany ręcznie według wzoru. Ustawiony jest na postumencie który jest jednocześnie głowicą kolumny podtrzymującej rzeźbę. Głowica wykonana jest w sztucznym kamieniu jako odlew. Trzon kolumny stanowi granitowy walec – granit różowy ze złoza karkonoskiego. W środku trzonu widoczne jest entazis. Baza kolumny wraz z postumentem i cokołem wykonane są w sztucznym kamieniu z wypełniaczem wapiennym.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Posąg nie posiada warstw wtórnych, przetrwał w niezmienionej formie. Obecnie pokryty jest grubą warstwą nalotów pochodzenia mikrobiologicznego – mchy, grzyby i porosty co można przyjąć za warstwę wtórną.

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Stan zachowania budulca kamiennego jest nienajlepszy. W najgorszym stanie jest sam wizerunek orła oraz kapitel i baza z postumentem. Sama kolumna granitowa jest zachowana dość dobrze. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń

marmuru i sztucznego kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia posągu uległa silnej erozji, jest chropowata, z licznymi wżerami. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła spójność i gładkość tak charakterystyczną dla rzeźb z marmuru. Zniszczenia w postaci wżerów sięgają w głąb materiału kamiennego. Marmur pokryty jest grubą warstwą naleciałości pochodzenia organicznego w postaci zielonych i czarnych wypłameń i smug. Rzeźba jest wyoblona, zatraceniu uległy ostre szczegóły przedstawienia. Elementy ze sztucznego kamienia również uległy porażeniu mikrobiologicznemu i są mocno porośnięte przez grzyby, mchy i porosty. Zewnętrzne warstwy sztucznego kamienia uległy miejscami odspojeniu i odpadły w postaci cienkich płytek. Sama kolumna jest w dość dobrym stanie, ma jedynie lekkie zmatowienia i ubytki ziaren.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich posągu Orła Napoleońskiego jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie rzeźbie pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych.

W trakcie działań przy obiekcie należy zastosować metodykę konserwatorską (w zakresie: oczyszczenia oryginalnej powierzchni, uzupełnienia formy rzeźbiarskiej oraz pogłębienia ewentualnie ponownego nadania warstwy poleru) opartą na wcześniej przeprowadzonych próbach aby nie naruszyć oryginalnej substancji rzeźby. Ważnym zabiegiem jest zabezpieczenie kamienia i sztucznego kamienia przed wilgocią i brudem.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Posąg:

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed przystąpieniem do prac.
2. Wykonanie badań materiału kamiennego- identyfikacji petrograficznej w celu określenia rodzaju marmuru (ewentualnie miejsca jego wydobycia).
3. Oczyszczenie powierzchni z luźno zalegających nawarstwień (kurzu).
4. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%, dwukrotne działanie

5. Zmycie powierzchni kamienia.
6. Opracowanie metodyki działań dotyczącej usuwania zabrudzeń oraz nawarstwień powierzchniowych ściśle przylegających do podłoża.
Wykorzystanie metod : mechanicznych , chemicznych i fizyko-chemicznych.
7. Zabezpieczenie powierzchni ubytków (przed etapem uzupełnienia w masie imitującej marmur) w celu wyeliminowania przebarwień- przesycień na granicy styku oryginalnego materiału z masą imitującą.
8. Opracowanie masy imitującej oryginalny materiał na bazie żywicy epoksydowej, z dodatkiem wypełniacza: drobno zmielonego marmuru, strąconego węgla wapnia, mielonego szkła.
9. Uzupełnienie ubytków, szczelin spękań, drobnych wżerów masą imitującą naturalny marmur.
10. Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów w białym, drobnokrystalicznym marmurze (np. Bianco Carrara) oraz osadzenie go we właściwym miejscu.
11. Opracowanie formy i powierzchni uzupełnień.
12. Pogłębienie warstwy poleru na powierzchni
13. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

Postument:

1. Oczyszczenie z wtórnych nawarstwień:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
2. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5% , działanie dwukrotne.
3. Wzmocnienie strukturalne partii zwietrzałych przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego
4. Wykonanie reperacji ubytków:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną do uzupełnienie kamienia w odpowiednio dobranym kolorze
 - z grubszyym wypełniaczem (można w tym celu wykorzystać żwirek akwarystyczny o różnych wielkościach i kolorach). Opracowanie formy kitów.

5. Hydrofobizacja elewacji preparatem opartym na siloksach. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

Kolumna:

1. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%, dwukrotne działanie
2. Zmycie powierzchni kamienia.
3. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym –, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Widok ogólny.

2. Zbliżenie orła.

3. Odwrocie orła

4. Widok na posag orła i kapitel kolumny.

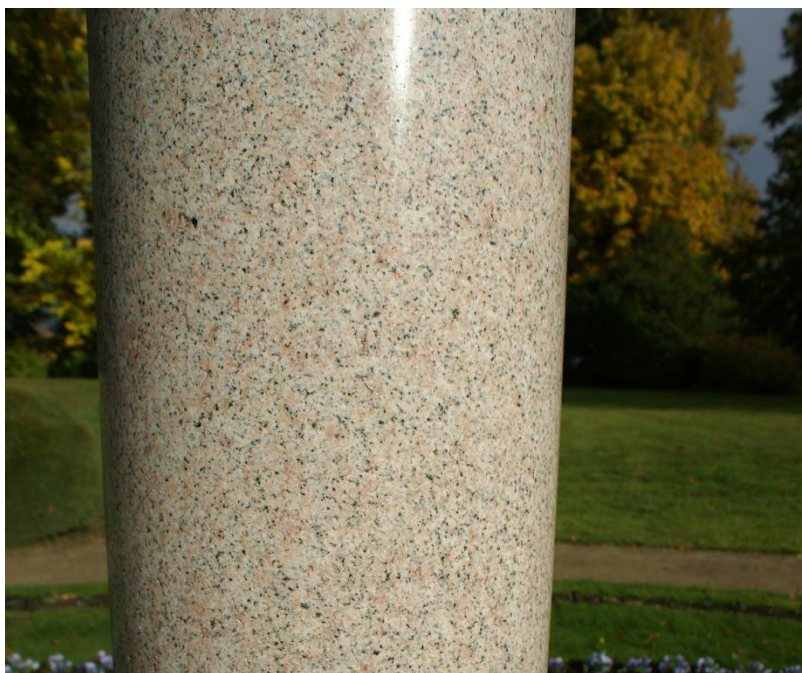
5. Widoczne porażenie mikrobiologiczne na postumencie pod Orłem.

6. Całkowite zwietrzenie kamienia wierzchniej warstwy podstawy pod kolumna.

7. Rozspojenie połączeń na podstawie postumentu.

8. Zbliżenie trzonu kolumny

ZEGAR SŁONECZNY GNOMON

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : BRAK, POŁUDNIOWA STRONA OGRODU
WEWNĘTRZNEGO

1.9 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : Zegar słoneczny

TEMAT: Zegar słoneczny, gnomon

DATOWANIE: 1844 r.

TECHNIKA ORYGINAŁU: piaskowiec

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: Polska

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: Południowa strona ogrodu wewnętrznego

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: płyta zegarowa 0.06 x 0.38 x 0.39, postument 0.64 x 0.58 x 0.58(dół),
0.64 x 0.45 x 0.44(góra), cokół 0.30 x 0.58 x 0.58.

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Zegar pierwotnie znajdował się przed kościołem parafialnym w Łańcucie skąd w 1848 został przeniesiony do parku. Fakt ten odnotował Jan Nepomucen Deszkiewicz (bibliotekarz Alfreda Potockiego w latach 1832 – 1869) w artykule „Jezuityzm-upiór” napisanym 2 XVIII 1848 w Łańcucie (Deszkiewicz 1848, k. 163-164): 29. Lipca około południa przybywszy do Łańcuta pocztą i zatrzymawszy dla wycieczki na boku tego miasteczka, nim mi na ten cel konie najęli,

postanowiłem zwiedzić ten sławny zamek i ogród. Pierwszego więc Żyda faktora za przewodnika wzięwszy poszedłem do ogrodu. W ten przed oranżeryą pomiędzy klombami kwiatów postrzegam kilku robotników i oprócz tego dwu w czarnych długich sukniach i w kapeluszach żydowskich obracających i ustawiających kamień wyciosany z wykrętami i napisami na kształt Kamieniew grobowych na smętarzach żydowskich. Zapomniawszy że to ogród i dla krótkości wzroku nierozeznawszy owych czarno-ubranych ofuknąłem faktora: gdzież mnie prowadzisz? Ja nie na smętarz żydowski, ale idź chce do ogrodu? – Ny! Odpowiedział mój przewodnik, „jak to smętarz żydowski, gdzie to smętarz, to przecie ogród hrabski!” – To przecie widzę dwu żydów nagrobek zakopujących! – „Ny! Jasny Pan się myli, to nie żydowie, to nie nagrobek – ale to panowie Jezuity, to kompas” – a później idąc ciszej jeszcze dodał: „ten kampus był przed kościołem, ale ponieważ księżdzowie jacyś młodzi przyjechali na ich miejsce, to oni niechcieli tym księżdom zostawić – bo to ich bardzo boli: aby ich następcy mogli wiedzieć godzinę z ich kompasu”.⁴

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

.....

Zegar w kształcie prostopadłościenną płyty, z wyrytą na niej podziałką liniową i liczbową, z mosiężnym słupkiem. Osadzony na czworobocznym postumencie z profilowaną bazą, łukowato wgłębionych ściankach zwężających się ku górze, z profilowanym gzymsem. Ścianki boczne zdobione wgłębionymi, ośmiobocznymi, profilowanymi płycinami. W płycie od strony południowej wyryty majuskułą napis: IHS/1844/ROKU, w płycinie od strony północnej kursywą: Od / wschodu słoń / ca do zachodu / chwalebne imię / Pańskie PS. CXII.3. Postument ustawiony na prostopadłościennym cokole. Płyta zegarowa jest prawdopodobnie wtórna.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

.....

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

⁴ B. Trojnar Rzeźba w Muzeum – Zamku w Łańcut. Łańcut 2006

Rzeźba wykonana z bloku piaskowcowego odkuwanego ręcznie. Zegar składa się z jednego bloku kamiennego i stoi na postumencie z piaskowca z drugiego bloku kamiennego. Na bokach cokołu płyty zegarowej wykute są dekoracyjne płyciny z napisami. Płyta zegara jest prawdopodobnie wtórna, wykonana jest z innego kamienia. – drobnoziarnisty, szary piaskowiec. Wskazówka była mosiężna.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Stan zachowania budulca kamiennego jest nienajlepszy. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia zegara uległa silnej erozji, jest chropowata, z licznymi wżerami. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła spoistość i jest zwietrzała. Zniszczenia sięgają około 1 mm w głąb materiału kamiennego. Piaskowiec pokryty jest grubą warstwą naleciałości pochodzenia organicznego. Miejscowo, głównie w zagłębieniach cokoł porastają grube warstwy mchów i grzybów. Niskie posadowienie zegara umieszczonego bezpośrednio na ziemnym podłożu sprawia, że obiekt jest narażony na ciągłe zawilgocenie od strony gruntu co w połączeniu z brakiem zadaszienia sprawia że pomnik jest niemalże stale mocno zwilgocony. Zegar jest mocno zanieczyszczony przez naniesioną ziemię i szczątki roślinne.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie zegarowi pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Proponuje się wykonanie pełnego zakresu prac konserwatorskich dla obiektów z piaskowca z dużym naciskiem na oczyszczenie i dezynfekcję obiektu, przez uzupełnieni ubytków formy po impregnację zabezpieczającą przed wnikaniem wody.

Z uwagi na niekorzystne posadowienie zegara warto przemyśleć kwestie wykonania izolacji strefy cokołowej w celu odizolowania go od bezpośredniego kontaktu z wodą kapilarną.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

1. Usunięcie stalowej obręczy wokół cyferblatu.
2. Oczyszczenie piaskowca z wtórnych nawarstwień:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
 - doczyszczanie powierzchni przy użyciu preparatów o odczynie kwaśnym np. was fluorowodorowy, kwas lub perhydrol, neutralizowanie powierzchni woda destylowaną.
3. Odgrzybianie elewacji preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5% lub zamiennie gotowe preparaty.
4. Odsalanie kamienia metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska, kompresy w pulpy liglinowej zanurzonej w wodzie destylowanej pozostawione do wyschnięcia, zabieg powtarzany wielokrotnie (ważne! Przy ciepłej, suchej pogodzie)
5. Wzmocnienie strukturalne partii zwiertzałego piaskowca przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego.
6. Wykonanie reperacji ubytków piaskowca:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną do piaskowca w odpowiednio dobranym Opracowanie form kitów.
7. Hydrofobizacja elewacji preparatem opartym na siloksanach. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”
8. Rekonstrukcja mosiężnej wskazówki

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Widok na całość

2. Płyta zegarowa (wtórna)

3. Widoczne zagryzienie w dolnej części podstawy zegara.

4. Złamany mosiężny gnomon, liczne mchy i porosty.

5. Skorodowana żelazna opaska.

6. Baza pod zegarem.

TABORETY FAJANSOWE

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S.4928 MŁ – S.4931. MAGAZYN MUZEUM

1.10 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ :Taboret

TEMAT: Taborety ogrodowe w kształcie antycznej urny rzymskiej

DATOWANIE: ok. 1900

TECHNIKA ORYGINAŁU: Kamionka, szkliwo barwione tlenkami miedzi

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Ivry k. Paryża, Emile Muller & Co.

SYGNATURA: na ścianie u góry: E. Muller; wyciskany stempel na ścianie wewnątrz IVRY / MULLER / PARIS.

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: magazyn muzeum

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: wys. 0.50, średn. 0.41.

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

W czasach Potockich komplet złożony z czterech taboretów stał przed wejściem do szklarni – storczykarni wybudowanej w latach 1897 – 1904 w parku. W Muzeum taborety ozdobiły Ogród Włoski, w 1992 zastąpiono je współczesnymi kopiami.

Taborety wykonano na wzór oryginałów urny Luciliusa Felixa, Rzym, Museo Capitolino; Rzym, przed lub początek okresu Augusta; marmur, wys. 0.66. Urna ma drobną stożkową pokrywę

zdobioną liśćmi akantu, z uchwytem w kształcie szyszki pini. Znaleziona została w grobowcu na Via Appia, znajdowała się w kolekcjach rodziny Cesi, Albani.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Taboret ośmioboczny. U góry w narożach ścianek, w płaskim reliefie, brodate głowy sylena(?) na których umocowane są gałązki winorośli i lauru rozpostarte na boki. Na frontowej ścianie napis. Na siedmiu ściankach, w wysokim reliefie, postacie uskrzydlonych erosów w powiewających szatach. Od lewej (od napisu) kolejno: eros stojący przy kolumnie gra na flecie, eros grający na kitarze, eros tańczący, eros trzymający w ręce małą pochodnię skierowaną do dołu, eros zapalający małą pochodnię od dużej pochodni, eros niosący w ręce lampę, eros grający na podwójnym flecie.

Przedstawienie radosnego pochodu erosów tańczących i grających na instrumentach muzycznych było popularne w antycznej rzymskiej sztuce sepulkralnej, zwłaszcza jako dekoracja sarkofagów; symbolizowało wiarę w istnienie życia po śmierci.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Taborety z kamionki, szkliwione glazurą barwioną tlenkami miedzi. Wykonane w odlewie. Kopie wykonane 1992 r. są wykonane w tej samej technologii.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Taborety nie mają warstw wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Taborety oryginalne przeniesione do kolekcji muzealnej (magazyn) są w dość dobrej formie. Zniszczenia taboretów wiążą się głównie z mechanicznymi uszkodzeniami ich struktury. Szkliwo w wyniku naprężeń uległo spękaniu, cienkie i bez podniesionych brzegów jako zniszczenie typowe dla struktur fajansowych nie wymagają naprawy. W kilku miejscach na skutek uderzenia nastąpiło wykruszenie i ubytki w strukturze. Są to zniszczenia wymagające naprawy.

Kopie taboretów eksponowane w zewnętrznych warunkach przedstawiają większe zniszczenia lecz nadal typowe. Przez nitkowate spękania glazury przedostała się woda i miejscami odspoiła barwna powłokę. Jest to głównie widoczne w górnej płaskiej części obiektów, która to przestrzeń jest najbardziej narażona na działanie czynników atmosferycznych – temperatura, wilgotność.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich budynku jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie posągom pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Proponuje się wykonanie pełnego zakresu prac konserwatorskich dla obiektów z piaskowca z dużym naciskiem na oczyszczenie i dezynfekcję obiektów, przez uzupełnieni ubytków formy po impregnację zabezpieczającą przed wnikaniem wody.

Z uwagi na niekorzystne posadowienie pomników warto przemyśleć kwestie wykonania postumentów pod posągi celem odizolowania ich od bezpośredniego kontaktu z podłożem. Wpłynęłoby to również na walory ekspozycyjne posągów, które w większości tego typu przedstawień eksponowane były na podwyższeniu. Przykładem mogą być pomniki z Koszalina, Warszawy czy samego Łańcuta

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Procedura postępowania jest analogiczna w przypadku kopii i oryginału

1. Oczyszczenie obiektów w brudu i kurzu na sucho, ewentualnie mycie lekkim środkiem powierzchniowocząnnym
2. Odtłuszczenie powierzchni taboretów – alkohol etylowy
3. Uzupełnienie ubytków przy użyciu gotowej szpachlówki akrylowej podbarwionej pigmentami sypkimi na kolor oryginalnej kamionki
4. Opracowanie powierzchni uzupełnień – szlifowanie
5. Uzupełnienie powłoki szkliwa:
 - podmalowanie kitów farbami olejno-żywicznymi w kolorze otoczenia
 - nałożenie warstwy farby szklipodobnej
 - w razie potrzeby (w przypadku zbyt dużego wymatowania) pokrycie uzupełnień warstwą farby szklipodobnej bezbarwnej
6. Zabezpieczenie całości taboretów roztworem żywicy w toluenie., roztwór 7%. – DOTYCZY KOPII DO EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Taboret ze zbiorów Muzeum, oryginał - magazyn

2. Taboret ze zbiorów Muzeum, oryginał - magazyn

3. Taboret ze zbiorów Muzeum, oryginał - magazyn, inskrypcja na odwrociu taboretu

4. Taboret ze zbiorów Muzeum, oryginał - magazyn

5. Zbliżenie typowych uszkodzeń.

6. Taboret przewidziany do ekspozycji zewnętrznej – kopia.

7. Taboret kopia –uszkodzenia warstwy glazury

GŁOWY: IZYDY, MŁODEJ KOBIETY, HERMESA I MŁODZIEŃCA

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR INW. ZBIORU :
IZYDA – S12069 MŁ, MAGAZYN MUZEUM
HERMES – S 12071 MŁ, MAGAZYN MUZEUM
MŁODA KOIETA
MŁODZIEŃC
.....

1.11 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : Głowy z białego marmuru umieszczone na kamiennych- granitowych cokołach

TEMAT: Głowy z wizerunkami: Izydy, Hermesa Propylajos, Młodej kobiety – Faustyna
Młodsza (?), Młodzieńca – Marek Aureliusz (?)

DATOWANIE: Izyda – koniec XIX w.

Hermes - 4 ćw. XVIII w.

Młoda kobieta – koniec XIX

Młodzieniec – Koniec XIX

W ogrodzie rzeźby zastąpione współczesnymi kopiami – 1992 r.

TECHNIKA ORYGINAŁU: głowy z białego marmuru na granitowych cokołach

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: rzeźbiarz nieokreślony

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: pod wschodnią ścianą zamku, przy Ogrodzie Włoskim

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: około 30 cm głowa, 170 cm- granitowy cokół

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK X NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Rzeźby przywiezione z Włoch zapewne przez Romana Potockiego, osadzone na hermalnych granitowych słupkach, zdobiły Ogród Włoski od końca XIX w. W 1944 przejęte przez Muzeum ze zbiorów Potockich. W 1992 roku zastąpione współczesnymi kopiami.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Izyda – głowa młodej kobiety *en face*, twarz owalna o drobnych rysach, idealizowana. Pofalowane włosy z przodu tworzą otok, rozdzielone na środku czoła, gdzie u jego szczytu część włosów jest zebrana i upięta na kształt kwiatu lotosu. Włosy zza uszu w podwójnych pasmach spływają na ramiona, reszta włosów z tyłu spleciona w parę warkoczy na karku.

Pierwowzorem rzeźby jest głowa Izydy z Rzymu, Museum Vaticani, Sala dei Busti z marmuru, kopia rzymska rzeźby greckiej z początku IV w. p.n.e.

Głowa Izydy była określana jako idealna głowa kobiety. Często była kopiowana w XVIII i XIX w. W polskich zbiorach gipsowy odlew tej antycznej rzeźby znajduje się w Starej Pomarańczarni w warszawskich Łazienkach z kolekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Hermes Propylajos – głowa brodatego mężczyzny *en face*, linearnie modelowana. Twarz z prostym nosem, płaskimi gałkami ocznymi, rozchylonymi ustami ujętymi wąsami. Głowa obramowana fryzurą z zarostem. Włosy uczesane do przodu, ujęte opaską, nad czołem tworzą półkolisty otok z trzech rzędów równo ułożonych pukli. Włosy zza uszu w pojedynczych pasmach opadają wzdłuż szyi. Włosy z tyłu mają układ zrytmizowanych, falistych pasemek linearnie wyodrębnionych.; włosy opadające spod opaski tworzą jednolitą płaszczyznę w formie trapezu. Owalna broda z regularnie ułożonych puli graficznie opracowanych. Długie opadające w dół wąsy powtarzają rytm pukli brody.

Pierwowzorem rzeźby jest jedna z rzymskich kopii archaizowanego posagu Hermesa Propylajosa wykonanego wok.430 p.n.e. przez Alkemenesa. Ustawionego w Atenach w pobliżu Propylejów. Motyw znany z wielu późniejszych kopii.

Głowa kobiety – w opracowaniu B. Trojnar określana jako Faustyna Młodsza, twarz gładka o regularnych rysach, Gałki oczne w kształcie migdałów z okonturowaną tęczówką i źrenicą w

kształcie półksiężyca tuż pod lekko opuszczonymi powiekami. Włosy ufryzowane, ułożone w obramujące twarz pętle, ujęte wokół głowy warkoczykiem. Pozostałe włosy zaczesane do tyłu na kształt melonai zaplecione z kilku warkoczy zwiniętych w koszyczek ujęty od dołu warkoczykiem biegnącym pośrodku głowy. Pierwowzorem dla rzeźby było popiersie Faustyny Młodszej z Rzymu, Museo Capitolino znalezione w willi Hadriana w 1748 ofiarowane przez Papieża Benedykta XIV do Muzeum Kapitońskiego.

Młodzieniec – w opracowaniu B.Trojan określany jako Marek Aureliusz. Głowa chłopca *en face*. Twarz owalna z wystającym podbródkiem. Oczy duże, z wyrytą tęcza i źrenicą w kształcie półksiężyca pod lekko opuszczoną powieką. Brwi zarysowane łagodnym łukiem. Usta o falistym wykroju. Włosy ułożone w grube, rozczłonkowane pukle, które zachodzą na skronie i są wysunięte na środek czoła.

Rzeźba wzorowana na oryginale, popiersiu Marka Aureliusza z Rzymu, Museo Capitolino, ok. 140 r. Łańcucka kopia nie jest do końca wierna oryginałowi.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Rzeźby wykute w białym marmurze, prawdopodobnie z Carrary – Bianco Carrara. Osadzone wtórnie na postumentach z granitu w formie herm.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Brak elementów wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Stan zachowania budulca kamiennego jest średni. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń kamienia na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Powierzchnia posągów uległa erozji, jest chropowata, z wżerami. Zewnętrzna warstwa kamienia utraciła gładkość tak charakterystyczną dla rzeźb z marmuru. Marmur pokryty jest warstwą naleciałości pochodzenia organicznego w postaci zielonych i

czarnych wypłameń i smug. Rzeźby ma kilka niewielkich braków. Granit jest w dość dobrym stanie, w centralnych jego częściach przy głowach widnieje zaciemniona smuga gdzie spływa woda.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

.....

Celem prac konserwatorskich rzeźb głów jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie rzeźbie pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych.

W trakcie działań przy obiekcie należy zastosować metodykę konserwatorską (w zakresie: oczyszczenia oryginalnej powierzchni, uzupełnienia formy rzeźbiarskiej oraz pogłębienia ewentualnie ponownego nadania warstwy poleru) opartą na wcześniej przeprowadzonych próbach aby nie naruszyć oryginalnej substancji rzeźby.

7.0. PROGRAM PRAC

.....

Głowy:

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed przystąpieniem do prac.
2. Oczyszczenie powierzchni z luźno zalegających nawarstwień (kurzu).
3. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%.
4. Zmycie powierzchni kamienia.
5. Opracowanie metodyki działań dotyczącej usuwania zabrudzeń oraz nawarstwień powierzchniowych ściśle przylegających do podłoża.
Wykorzystanie metod : mechanicznych , chemicznych i fizyko-chemicznych.
6. Zabezpieczenie powierzchni ubytków (przed etapem uzupełnienia w masie imitującej marmur) w celu wyeliminowania przebarwień- przesycień na granicy styku oryginalnego materiału z masą imitującą.
7. Opracowanie masy imitującej oryginalny materiał na bazie żywicy epoksydowej,

z dodatkiem wypełniacza: drobno zmielonego marmuru, strąconego węgla wapnia, mielonego szkła.

8. Uzupełnienie ubytków, szczelin spękań, drobnych wżerów masą imitującą naturalny marmur.
9. Opracowanie formy i powierzchni uzupełnień.
10. Pogłębienie warstwy poleru na powierzchni
11. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

Postument:

1. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%, dwukrotne działanie
2. Zmycie powierzchni kamienia specjalistyczną chemią do czyszczenia granitu.
3. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stad zabieg ten jest niezwykle ważny.

8.0. DOKUMENATCJA FOTOGRAFICZNA

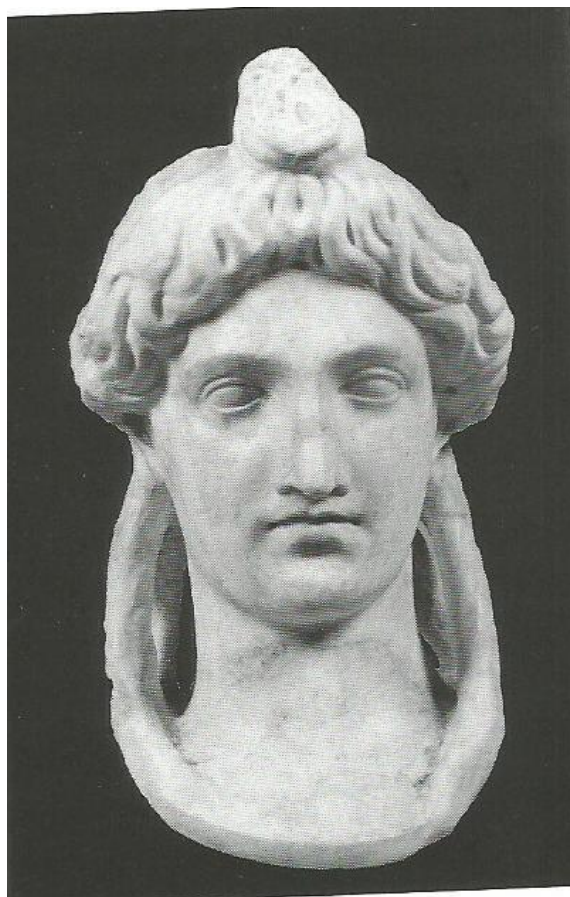
116. Głowa Izydy
118. Głowa młodej kobiety

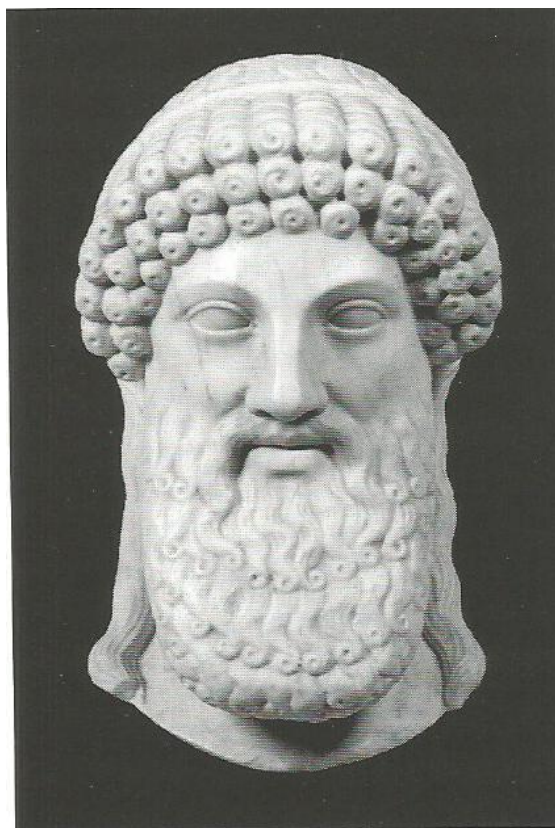
117. Herma Hermesa
119. Głowa młodzieńca

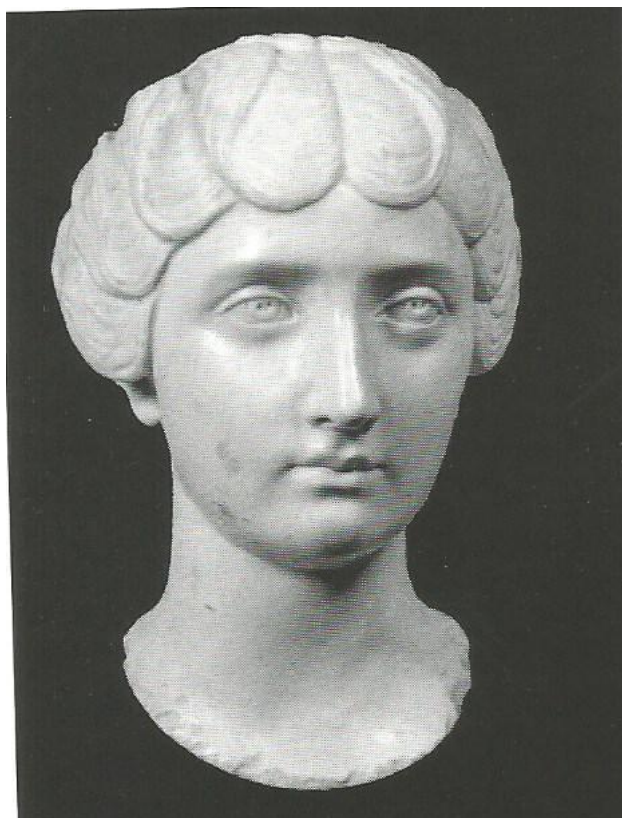
Fotografie głów z opracowani E. Baniukiewicz

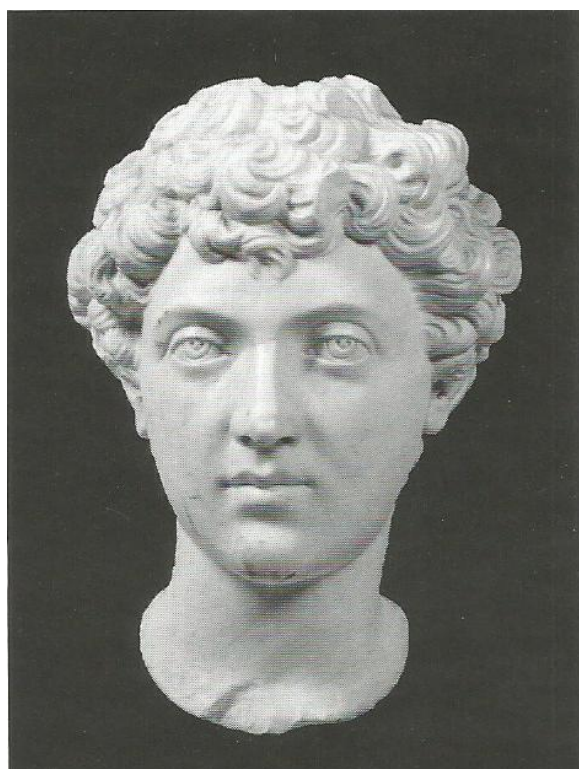
2. Głowa Izidy

3. Głowa Hermesa

4, Głowa Młodej kobiety

5. Głowa młodzieńca

DWIE WAZY Z DZIEDZIŃCA

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S1713 MŁ, S1715 MŁ, GALERIA RZEŻB

.....

1.12 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : wazy- kratery

TEMAT: wazy - kratery

DATOWANIE: XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: biały marmur na postumencie z kamienia

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Włochy (?)

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: pierwotnie ustawione na głównym dziedzińcu zamkowym, obecnie w Galerii Rzeźb

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: wys. 0.53 , śred. 0,43

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Prawdopodobnie przywiezione do Łańcuta przez Romana Potockiego. W 1944 przejęte przez muzeum ze zbiorów Potockich.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Naczynia w kształcie krateru kielichowego na kwadratowej podstawie, stopa okrągła, kanelowana. Trzon zdobiony półwałkiem z wydatnym pierścieniem pokrytym szlakiem uproszczonego, płaskiego jajownika, u nasady kanelowany. Czara ujęta w puklowany koszczyk, powyżej gładka, z wlewem szeroko rozchylonym zdobionym szlakiem peretek i płaskiego jajownika. Uchwyty prostokątne, kanelowane, pokryte liśćmi akantu i ujęte pierścieniem, u nasady zdobione plastycznymi głowami sylenów.

Wazy wzorowane na słynnym antycznym marmurowym kraterze zwanym wazą Borghese z warsztatu neoattycznego z ok. 40-30 p.n.e.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z białego marmuru

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Wazy nie posiadają warstw wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Wazy przedstawiają zniszczenia typowe dla marmurowego materiału kamiennego. Ich stan zachowania jest dobry. Do ekspozycji zewnętrznej proponuje się wykonać rekonstrukcję w materiale odmiennym np. w sztucznym kamieniu – mieszanina cementu i drobnego kruszywa.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich jest wykonanie konserwacji waz z marmuru oraz wykonanie kopii do celów ekspozycji zewnętrznej.

7.0. PROGRAM PRAC

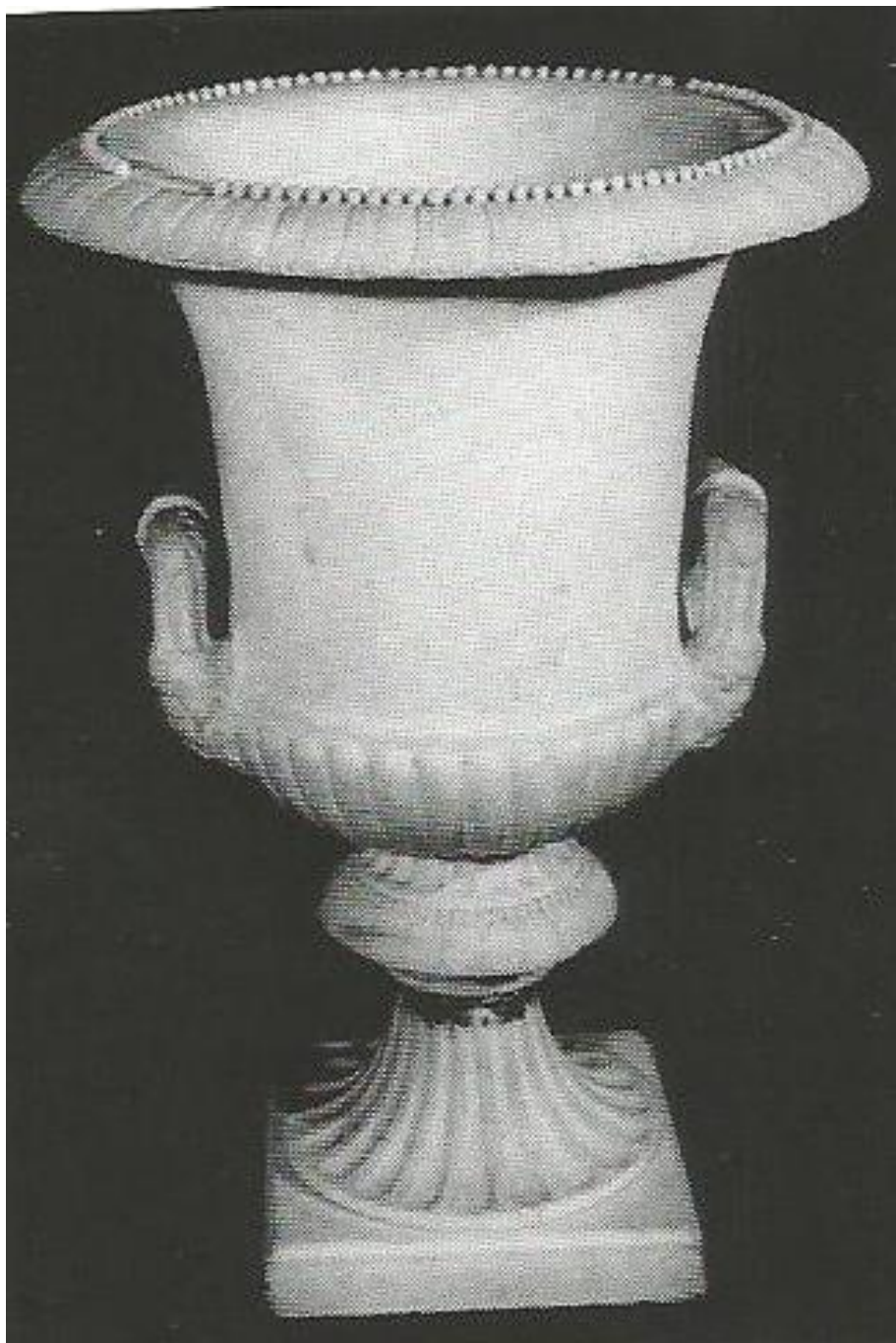
1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed przystąpieniem do prac.
2. Wykonanie badań materiału kamiennego- identyfikacji petrograficznej w celu określenia rodzaju marmuru (ewentualnie miejsca jego wydobycia).
3. Oczyszczenie powierzchni z luźno zalegających nawarstwień (kurzu).
4. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5%.
5. Zmycie powierzchni kamienia.
6. Opracowanie metodyki działań dotyczącej usuwania zabrudzeń oraz nawarstwień powierzchniowych ściśle przylegających do podłoża.
Wykorzystanie metod : mechanicznych , chemicznych i fizyko-chemicznych.
7. Zabezpieczenie powierzchni ubytków (przed etapem uzupełnienia w masie imitującej marmur) w celu wyeliminowania przebarwień- przesycień na granicy styku oryginalnego materiału z masą imitującą.
8. Opracowanie masy imitującej oryginalny materiał na bazie żywicy epoksydowej, z dodatkiem wypełniacza: drobno zmielonego marmuru, strąconego węgla wapnia, mielonego szkła.
9. Uzupełnienie ubytków, szczelin spękań, drobnych wżerów masą imitującą naturalny marmur.
10. Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów w białym, drobnokrystalicznym marmurze (np. Bianco Carrara) oraz osadzenie go we właściwym miejscu.
11. Opracowanie formy i powierzchni uzupełnień.
12. Pogłębienie warstwy poleru na powierzchni

13. Zabezpieczenie powierzchni marmuru woskiem mikrokrystalicznym, polerowanie dopiero po całkowitym wyschnięciu warstwy. Zabezpieczenie kamienia zależy od staranności i grubości nałożonej warstwy stąd zabieg ten jest niezwykle ważny.

Kopia waz:

Do wykonania kopii niezbędny jest kompletny oryginał bez ubytków. W pierwszej kolejności należy wykonać silikonowy odlew wazy w kapie z żywicy sztucznej zbrojonej matą szklaną. Odlew wykonać w sztucznym kamieniu z mieszanki białego cementu z kruszywem z mączki marmurowej, mielonego kamienia wapiennego lub mielonego szkła z dodatkiem żywicy sztucznej. Alternatywnie odlew można wykonać w żywicy epoksydowej dwuskładnikowej z wypełniaczem takim jak wyżej.

8.0. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fotografia wazy z opracowania E. Baniukiewicz

DWIE WAZY Z KORTÓW TENISOWYCH

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S1713 MŁ, S1715 MŁ, GALERIA RZEŹB

1.13 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : wazy w kształcie kielichów

TEMAT: wazy w kształcie kielichów

DATOWANIE: marmurowe oryginały – XIX w. , odlewy betonowe – koniec XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: biały marmur na postumencie z kamienia

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Włochy (?)

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: pierwotnie ustawione przy schodach prowadzących na korty tenisowe

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: wys. 1.28, średnica -1.12 m

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Prawdopodobnie przywiezione do Łańcuta z Włoch przez Romana Potockiego. W 1944 przejęte przez muzeum ze zbiorów Potockich. Od 1999 r. w magazynie muzeum.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Okrągła stopa o profilu wałka przechodzi uskokiem w niski trzon z wydatnym półkolistym pierścieniem. Czara wysmukła, ujęta dołem w półkolisty kosz z plastycznych pukli, nad nim mocno przewężona, u góry przechodzi uskokiem w szeroko rozchylony wylew, zdobiony podobnie jak pierścień trzonu szlakiem ornamentalnym, płaskich sercowatych liści. Do niedawna wazy te ustawione na prostopadłościennych postumentach były eksponowane w parku przy schodach prowadzących na kort tenisowy. Umieszczone tu zostały przez Potockich

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z betonu na betonowych postumentach

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Wazy nie posiadają warstw wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Stan zachowania donic jest bardzo zły. Obecnie w magazynie muzealnym znajdują się pojedyncze, rozczłonkowane elementy waz. Zewnętrzne warunki ekspozycyjne przyczyniły się do powstania uszkodzeń odlweów na skutek bezpośredniego działania czynników atmosferycznych. Wazy zostały zdemontowane i obecnie na miejscu ekspozycji pozostały jedynie cokoły, również w bardzo złym stanie.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich waz jest przywrócenie im pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. Proponuje się wykonanie kopii w miejsce zniszczonych odlewów i osadzenie na istniejących postumentach.

7.0. PROGRAM PRAC

Postumenty pod wazami:

1. Oczyszczenie z wtórnych nawarstwień:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
 - doczyszczanie powierzchni przy użyciu preparatów o odczynie kwaśnym np. was fluorowodorowy, kwas lub perhydrol, neutralizowanie powierzchni woda destylowaną.
2. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5% lub zamiennie gotowe preparaty.
3. Odsalanie kamienia metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska, kompresy w pulpy liglinowej zanurzonej w wodzie destylowanej pozostawione do wyschnięcia, zabieg powtarzany wielokrotnie (ważne! Przy ciepłej, suchej pogodzie)
4. Wzmocnienie strukturalne partii zwietrzałych przy użyciu preparatów opartych na estrach kwasu ortokrzemowego.
5. Wykonanie reperacji ubytków:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną w odpowiednio dobranym kolorze.
 - Opracowanie formy
kitów.
6. Hydrofobizacja elewacji preparatem opartym na siloksanch. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

Kopia waz:

Do wykonania kopii niezbędny jest kompletny oryginał bez ubytków. W pierwszej kolejności należy wykonać silikonowy odlew wazy w kapie z żywicy sztucznej zbrojonej matą szklaną. Odlew wykonać w sztucznym kamieniu z mieszanki białego cementu z kruszywem z mączki marmurowej, mielonego kamienia wapiennego lub mielonego szkła z dodatkiem żywicy sztucznej. Alternatywnie odlew można wykonać w żywicy epoksydowej dwuskładnikowej z wypełniaczem takim jak wyżej.

8.0. DOKUMENATCJA FOTOGRAFICZNA

Fotografia archiwalna wazy z kortów tenisowych. E.Baniukiewicz

SZEŚĆ DUŻYCH WAZ Z PÓŁNOCNEJ STRONY ZAMKU

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU: BRAK

.....

1.14 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : sześć dużych waz metalowych

TEMAT: sześć dużych waz metalowych

DATOWANIE: XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: wazy z blachy miedzianej

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: rzeźbiarz nieokreślony

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: usytuowane na północnym tarasie Zamku

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: 145 cm

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK - NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Prawdopodobnie przywiezione do Łańcuta przez Romana Potockiego. W 1944 przejęte przez muzeum ze zbiorów Potockich.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Wazy boczne mają 145 cm. Są analogiczne. Czary każdej z nich ujęte są od dołu w puklowany koszyczek, przewężone w środku i opasane półwałkiem. Trzon bardzo niski tworzy nodus. Podstawa, czasza i krawędź wazy zdobione są elementami grawerowanymi o motywie stylizowanych liści akantu, palmet oraz ornamentu wstęgowo-cegowego. Stopa w formie dzwonu z dwoma uskokami.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z blachy miedzianej repusowanej czyli wybijanej na zimno przez młotkowanie i giętej w odpowiednią formę. Miejscami występuje dekoracja grawerowana.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

- Patyna

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Obiekty z blachy miedzianej z czasem na powierzchni ze względu na utlenianie metalu tworzą patynę – siarczek miedzi i tlenki miedzi. Warstwa brązowej patyny tworzy na powierzchni metalu powłokę ochronną, jej usuwanie nie jest zalecane. Zielone produkty korozji świadczą o dalej posuniętym procesie korodowania. Wazy są ogólnie w dość dobrym stanie, nie mają ubytków, pęknięć i braków formy.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich posągu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie posągom pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. W następnej kolejności należy przeprowadzić zabiegi typowe przy konserwacji blachy miedzianej, nie przewiduje się usuwania naturalnej patyny która stanowi warstwę ochronną.

7.0. PROGRAM PRAC

1. Wykonanie dokumentacji wstępnej (pisemnej, fotograficznej i rysunkowej) w momencie przystąpienia do prac.
2. Oczyszczenie wstępne powierzchni blachy (mycie wodą z detergentem o neutralnym pH), możliwe mycie ciśnieniowe.
3. Usuwanie mechaniczne niekorzystnych nawarstwień, w tym produktów korozji nie związanych trwale z podłożem. Należy usunąć z powierzchni blachy nawarstwienia zachowując warstwę stanowiącą tzw. patynę szlachetną. Warstwa ta (głównie kupryt) stanowi zabezpieczenie, spowalniające niekorzystne procesy korozyjne. W przypadku dobrego przylegania do podłoża należy też zachować produkty wytworzone w II fazie korozyjnej. Usunięciu należy więc poddać brud, kurz oraz luźne produkty korozji miedzi. Najkorzystniej stosować metody mechaniczne: szczotkowanie delikatnymi szczotkami mosiężnymi.
4. Alternatywnie można zastosować chemiczne metody usuwania zielonej patyny – alkaliczną sól Rochella (winian sodowo-potasowy) lub alkaliczny glicerol.
5. Wykonanie rekonstrukcji brakujących części za pomocą dwuskładnikowej żywicy epoksydowej typu multimetal ze sproszkowanym brązem, mosiądzem lub miedzią lub żywica poliestrową z wypełniaczem j.w.
6. Scalenie kolorystyczne w przypadku wystąpienia różnic wpływających na estetyczny odbiór całości i w razie wystąpienia różnic w grubości patyny. Zastosowanie preparatów patynujących.

7. Zabezpieczenie antykorozyjne: naniesienie warstwy inhibitorowej (BTA) warstwa inhibitorowa –benzotriazol (0,5% roztwór w alkoholu etylowym)], oraz co najmniej 2 warstwy wosku mikrokryształicznego (bezbarwny) – roztwór w toluenie. Warstwy woskowe należy polerować po odparowaniu rozpuszczalnika.
8. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji

a. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Jedna z waz tarasu elewacji północnej

2. Jedna z waz elewacji północnej

3. Zbliżenie stopy wazy

4. Zbliżenie grawerowanej dekoracji czaszy.

TRZY WAZY SPRZED PORTYKU ORANŻERII

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU: BRAK

1.15 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : trzy duże wazy metalowe

TEMAT: trzy duże wazy metalowe

DATOWANIE: XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: wazy z repusowanej blachy miedzianej

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: rzeźbiarz nieokreślony

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: usytuowane prze portykiem Oranżerii

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: 2,00 x 1,04 x 0,60, cokół wys. -170 cm

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE, REMONTY): TAK - NIE -

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Prawdopodobnie przywiezione do Łańcuta przez Romana Potockiego. W 1944 przejęte przez muzeum ze zbiorów Potockich.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Wazy są trzy, z czego dwie zewnętrzne są identyczne jak wazy z tarasu północnej strony zamku. Środkowa waza o spłaszczonym kształcie jest inna. Wazy boczne mają 145 cm. Czary każdej z nich ujęte są od dołu w puklowany koszyczek, przewężone w środku i opasane półwałkiem. Trzon bardzo niski tworzy nodus. Podstawa, czasza i krawędź wazy zdobione są elementami grawerowanymi o motywie stylizowanych liści akantu, palmet oraz ornamentu wstęgowo-cegowego. Stopa w formie dzwonu z dwoma uskokami.

Waza środkowa ma czaszę ujętą w koszyczek z półwałkiem i ponad koszyczkiem jest silnie wybrzuszona. Uchwyty tworzą postacie stylizowanych gryfów wspartych łapami na brzegu koszyczka. Do skrzydeł gryfów przywiązane są koszyki z fantazyjnymi owocami, winogronami i kwiatami. Trzon gładki, stopa okrągła. Stopa, koszyczek oraz czara między skrzydłami gryfów zdobione są stylizowanymi liśćmi i kwiatami akantu. Wysokość wazy wynosi 84 cm.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z blachy miedzianej repusowanej czyli wybijanej na zimno przez młotkowanie i giętej w odpowiednią formę. Miejscami występuje dekoracja grawerowana.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

- Patyna

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Obiekty z blachy miedzianej z czasem na powierzchni ze względu na utlenianie metalu tworzą patynę – siarczek miedzi i tlenki miedzi. Warstwa brązowej patyny tworzy na powierzchni metalu powłokę ochronną, jej usuwanie nie jest zalecane. Zielone produkty korozji świadczą o dalej posuniętym procesie korodowania. Wazy są ogólnie w dość dobrym stanie, nie mają ubytków, pęknięć i braków formy.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich posągu jest powstrzymanie dalszych procesów destrukcji i przywrócenie posągom pełni walorów estetycznych i ekspozycyjnych. W następnej kolejności należy przeprowadzić zabiegi typowe przy konserwacji blachy miedzianej, nie przewiduje się usuwania naturalnej patyny która stanowi warstwę ochronną.

7.0. PROGRAM PRAC

1. Wykonanie dokumentacji wstępnej (pisemnej, fotograficznej i rysunkowej) w momencie przystąpienia do prac.
2. Oczyszczenie wstępne powierzchni blachy (mycie wodą z detergentem o neutralnym pH), możliwe mycie ciśnieniowe.
3. Usuwanie mechaniczne niekorzystnych nawarstwień, w tym produktów korozji nie związanych trwale z podłożem. Należy usunąć z powierzchni blachy nawarstwienia zachowując warstwę stanowiącą tzw. patynę szlachetną. Warstwa ta (głównie kupryt) stanowi zabezpieczenie, spowalniające niekorzystne procesy korozyjne. W przypadku dobrego przylegania do podłoża należy też zachować produkty wytworzone w II fazie korozyjnej. Usunięciu należy więc poddać brud, kurz oraz luźne produkty korozji miedzi. Najkorzystniej stosować metody mechaniczne: szczotkowanie delikatnymi szczotkami mosiężnymi.

4. Alternatywnie można zastosować chemiczne metody usuwania zielonej patyny – alkaliczną sól Rochella (winian sodowo-potasowy) lub alkaliczny glicerol.
5. Wykonanie rekonstrukcji brakujących części za pomocą dwuskładnikowej żywicy epoksydowej typu multimetal ze sproszkowanym brązem, mosiądzem lub miedzią lub żywica poliestrową z wypełniaczem j.w.
6. Scalenie kolorystyczne w przypadku wystąpienia różnic wpływających na estetyczny odbiór całości i w razie wystąpienia różnic w grubości patyny. Zastosowanie preparatów patynujących.
7. Zabezpieczenie antykorozyjne: naniesienie warstwy inhibitorowej (BTA) [warstwa inhibitorowa –benzotriazol (0,5% roztwór w alkoholu etylowym)], oraz co najmniej 2 warstwy wosku mikrokryształicznego jak Cosmoloid 80 H lub Besquare 195 (bezbardwy) – roztwór w toluenie. Warstwy woskowe należy polerować po odparowaniu rozpuszczalnika.
8. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Komplet waz sprzed Oranżerii

2. Cokoły waz

3. Waza zewnętrzna

4. Waza środkowa

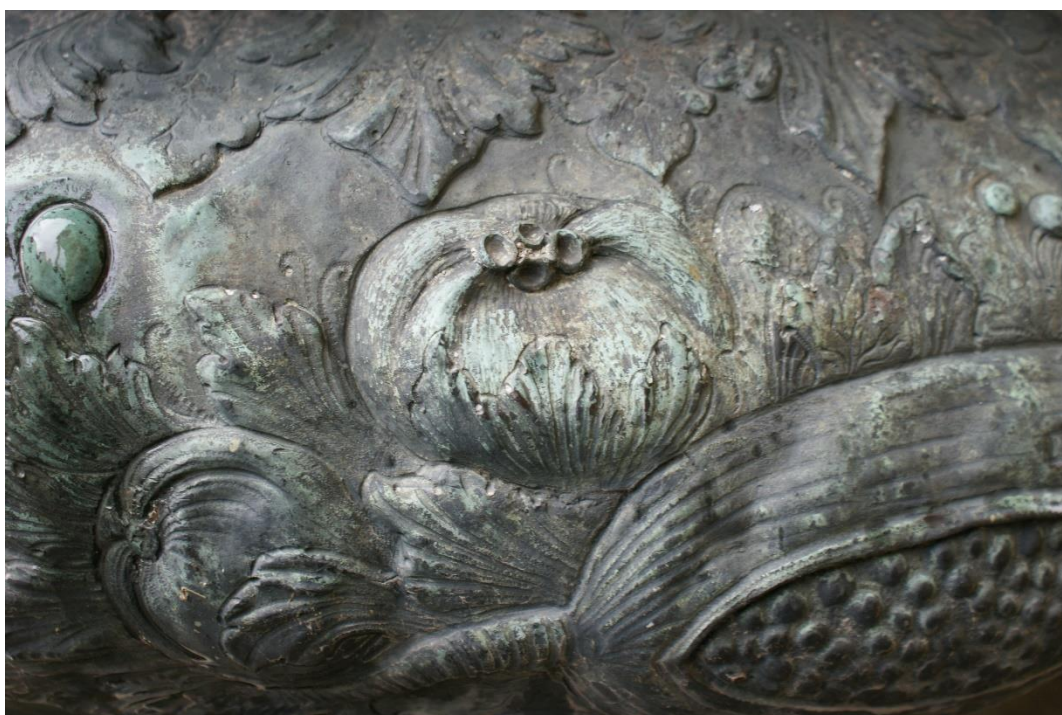
5. Dolna część czaszy wazy zewnętrznej

6. Dolna część wazy zewnętrznej

7. Zbliżenie dolnej części wazy

8. Dekoracja wazy środkowej, repusowanie

9. Ucho wazy środkowej - gryf

OSIEM WAZ Z OGRODU WŁOSKIEGO

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : BRAK, OGRÓD WŁOSKI

1.16 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : wazy kielichowe na postumentach

TEMAT: wazy kielichowe na postumentach

DATOWANIE: koniec XIX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: wapien porowaty

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: Włochy (?)

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: usytuowane w Ogrodzie Włoskim, symetrycznie rozplanowane w ogrodzie

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcutie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: wys. 0.83, szer. 0.60, postument 0.97 x 0.54 x 0.54

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Prawdopodobnie przywiezione do Łańcuta przez Romana Potockiego. W 1944 przejęte przez muzeum ze zbiorów Potockich.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Wazy w kształcie krateru kielichowego. Na kwadratowej, profilowanej podstawie stopa okrągła przechodząca w trzon z pierścieniem w kształcie półwałka. Czara wysoka, z szeroko rozchylonym wlewem, u dołu ujęta w puklowany kosz przechodzący po bokach w zwinięte w wolutę uchwyty zdobione żłobkami i guzowatą chrząstką. Powierzchnia czary dekorowana półplastycznymi girlandami i krótkim zwisem z liści dębu, podwieszonych na okrągłych guzach z kokardą. Wazy ustawione na wysokich prostopadłościennych postumentach z profilowanym gzymsem i bazą. Dołem ścianki postumentów są wybrzuszone i mają wyodrębnione płyciny. Postumenty spoczywają na prostopadłościennych cokołach. Wszystkie osiem waz ma analogiczny kształt.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z materiału mineralnego. Wg. opracowania B. Trojnar jest to porowaty wapień, wg. pracowania E. Baniukiewicz wazy wykonane są z piaskowca. Jednak prawdopodobnym jest że wazy zostały wykonane w odlewie z mieszaniny białego cementu i kruszywa w postaci mielonego wapienia o czym świadczą drobiny kostne i zmielone skamieniałości organiczne. Wazy nie mają śladów ręcznej obróbki a czas powstania sugeruje że mogły być to odlewy z formy. Tym bardziej że zachowują one powtarzalność dla wszystkich ośmiu.

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Wazy nie posiadają warstw wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Stan zachowania budulca waz jest dobry. Obecność dobrze wkomponowanych kitów świadczy o niedawnej konserwacji obiektów, stad tez ich stan jest zadowolający. Co prawda powierzchnia waz uległa częściowej erozji, jest chropowata i posiada niewielkie wżery ale są to uszkodzenia niewielkie. Budulec waz pokryty jest miejscami warstwą naleciałości pochodzenia organicznego. Miejscowo, głównie w zagłębieniach wazy posiadają ciemniejsze zaplamienia.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem prac konserwatorskich budynku odświeżenie waz. Ich stan zachowania jest zadowolający i nie wymaga większych działań konserwatorskich. Po oczyszczeniu należy przewidzieć hydrofobizację donic aby zabezpieczyć je prze negatywnym wpływem środowiska.

7.0. PROGRAM PRAC

1. Oczyszczenie piaskowca z zabrudzeń powierzchniowych:
 - mycie przy użyciu profesjonalnej chemii do czyszczenia kamienia i myjki wysokociśnieniowej. Należy zwrócić uwagę by siła strumienia nie była zbyt mocna i nie uszkadzała powierzchni kamienia.
 - doczyszczenie powierzchni przy użyciu preparatów o odczynie kwaśnym np. was fluorowodorowy, kwas lub perhydrol, neutralizowanie powierzchni woda destylowaną.
2. Odgrzybianie preparatem grzybobójczym – rozwór biocydu w alkoholu 5% lub zamiennie gotowe preparaty.

3. Wykonanie reperacji ubytków piaskowca:
 - wypełnienie ubytków masą mineralną w odpowiednio dobranym kolorze np. KEIM
 - Opracowanie formy
 - kitów.
4. Hydrofobizacja preparatem opartym na siloksanach. Aplikacja preparatu w dwóch warstwach „mokre w mokre”

8.0. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Waza z postumentem

2. Nalot mikrobiologiczny na podstawie jednej z waz

3. Zaciemnienie w miejscu łączenia

4. Zawilgocenie cokołu, uszkodzenia balustradki schodów

5. Ubytek narożnika gzymsu jednej w waz

SZEŚĆ GLINIANYCH WAZ Z TARASU POŁUDNIOWEGO

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S1713 MŁ, S1715 MŁ, GALERIA RZEŻB

.....

1.17 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : wazy

TEMAT: wazy

DATOWANIE: przełom XIX/XX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: cermika

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRĄG: nieznane

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: ustawione na

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcucie, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: wys. 0.53 , śred. 0,43

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

.....

Historia donic z tarasu południowego nie jest znana.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Donice w spłaszczonym kształcie wykonane z ceramiki, sześć analogicznych. Czara każdej w nich jest ujęta dołem w puklowany koszyczek. Ponad koszyczkiem i przy brzegu ozdobiona liśćmi akantu. Po bokach znajdują się dwa ucha, spłaszczone, zawinięte lekko do wewnątrz, połączone od góry prosta poprzeczką. Wysokość waz wynosi 36 cm.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z ceramiki - wypalona glina

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Wazy nie posiadają warstw wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Wazy przedstawiają zniszczenia typowe dla ceramiki ekspozowanej w warunkach zewnętrznych. Są popękane, mają charakterystyczne zabielenia i szare warstwy osadów.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem jest wykonanie kopii do celów ekspozycji zewnętrznej.

7.0. PROGRAM PRAC

Kopia waz:

Do wykonania kopii niezbędny jest kompletny oryginał bez ubytków. W pierwszej kolejności należy wykonać silikonowy odlew wazy w kapie z żywicy sztucznej zbrojonej matą szklaną. Odlew wykonać w sztucznym kamieniu z mieszanki białego cementu z kruszywem z mączki marmurowej, mielonego kamienia wapiennego lub mielonego szkła z dodatkiem żywicy sztucznej. Alternatywnie odlew można wykonać w żywicy epoksydowej dwuskładnikowej z wypełniaczem takim jak wyżej.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Czasza donicy zdeponowana w magazynie muzeum

2. Wazy umieszczone w magazynie

3. Widok wazy w całości

4. Waza w ekspozycji naturalnej w sezonie letnim.

JEDENAŚCIE GLINIANYCH WAZ PRZY MOŚCIE POŁUDNIOWYM I OGRODZIE RÓŻANYM

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW :

NR INW. ZBIORU : S1713 Mł, S1715 Mł, GALERIA RZEźB

1.18 DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ : wazy

TEMAT: wazy

DATOWANIE: przełom XIX/XX w.

TECHNIKA ORYGINAŁU: cermika

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA, KRAJ: nieznane

SYGNATURA: brak

INSKRYPCJE : brak

LOKALIZACJA: ustawione na

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK: Muzeum - Zamek w Łańcut, ul. Zamkowa 1, 37-100 Łańcut

WYKONAWCA: ARTNOVA Konserwacja Zabytków s. c. , ul. Sowińskiego 5/1, 91-485 Łódź

ZLECENIODAWCA: PASPROJEKT, ul. Plantowa 5, Nadarzyn

WYMIARY/KSZTAŁT: wys. 0.46

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK - NIE X

2.0. HISTORIA OBIEKTU

Historia donic z tarasu południowego nie jest znana.

3.0. OPIS ANALIZA FORMY FUNKCJI I TRESCI

Donice w spłaszczonym kształcie wykonane z ceramiki, jedenaście analogicznych. Czarę na brzegach wieńczy szeroki kołnierz ozdobiony simą. Od dołu ujęta w puklowany koszyczek. Uchwyty mają formę okrągłych koluch. Trzony tworzą nodusy, stopy są okrągłe z uskokiem. Wazy są ustawione na kwadratowych płytach. Postumenty są wysokie, murowane, ozdobione szerokim pasem tynku i motywem kaboszonu z każdej strony. Wysokość wazy wynosi 46 cm a cokołu 100 cm.

4.0. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

4.1. TECHNIKA ORYGINAŁU I ANALIZA SPOSOBU WYKONANIA

Wazy wykonane z ceramiki - wypalona glina

4.2. TECHNIKA WARSTW I ELEMENTÓW WTÓRNYCH

Wazy nie posiadają warstw wtórnych

5.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

Wazy przedstawiają zniszczenia typowe dla ceramiki ekspozowanej w warunkach zewnętrznych. Są popękane, mają charakterystyczne zabielenia i szare warstwy osadów.

6.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI

Celem jest wykonanie kopii do celów ekspozycji zewnętrznej.

7.0. PROGRAM PRAC

Kopia waz:

Do wykonania kopii niezbędny jest kompletny oryginał bez ubytków. W pierwszej kolejności należy wykonać silikonowy odlew wazy w kapie z żywicy sztucznej zbrojonej matą szklaną. Odlew wykonać w sztucznym kamieniu z mieszanki białego cementu z kruszywem z mączki marmurowej, mielonego kamienia wapiennego lub mielonego szkła z dodatkiem żywicy sztucznej. Alternatywnie odlew można wykonać w żywicy epoksydowej dwuskładnikowej z wypełniaczem takim jak wyżej.

8.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Czasza wazy w magazynie muzealnym

2. Wazy w magazynie zdeponowane na okres zimowy

3. Waza w miejscu naturalnej ekspozycji w okresie letnim.

Bibliografia:

Barbara Trojnar, „*Rzeźba w Muzeum-Zamku w Łańcucie*”, Łańcut 2006

Elżbieta Baniukiewicz „*Park w Łańcucie*”, Warszawa 1972